

Jukka Kopra saml m.fl.

Lagmotion med förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen

Till riksdagen

FÖRSLAG

I denna lagmotion föreslås en ny lag om säkerhetsskydd i riksdagen. Syftet är att ersätta den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen.

Det föreslås att bestämmelserna ses över bland annat i fråga om de områden och personer som lagen gäller, tillåtna metoder för kroppsvisitation, kontroll av post och andra försändelser, avlägsnande av personer från skyddsområdet, teknisk övervakning och maktmedelsredskap. Förslaget innehåller också nya bestämmelser om ingripande i ett obemannat luftfartygs färd och om personskyddsuppgifter.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

MOTIVERING

1. Bakgrund och beredning

Lagen om säkerhetsskydd i riksdagen (364/2008) trädde i kraft den 1 september 2008. I lagens 3 § har det senare gjorts en ändring om säkerhetskontrollörskort (1682/2015) som trädde i kraft den 1 januari 2016.

Genom lagen om säkerhetsskydd i riksdagen tillgodosågs de behov som identifierades vid beredningen av lagen. I lagen togs in bestämmelser om att den tillämpas inom det i lagen fastställda skyddsområdet med vissa begränsningar, samt om identitetskontroll, säkerhetskontroll, kroppsvisitation, kontroll av fordon och försändelser, omhändertagande av förbjudna artiklar, vägrande av tillträde till skyddsområdet och avvisning från området, gripande och maktmedel samt om säkerhetskontrollörerna som har rätt att utöva befogenheterna.

Det var behövligt att stifta en lag om säkerhetsskydd i riksdagen framför allt eftersom det fram till dess inte hade föreskrivits om säkerhetsskydd i riksdagen på lagnivå och att det inte heller fanns någon allmän lagstiftning som kunde tillämpas på säkerhetsskyddet. Vid den tiden hade det redan i stor utsträckning föreskrivits om andra myndigheters säkerhetsåtgärder på lagnivå (LM 5/2008 rd, s. 2).

Lagmotion LM 22/2025 rd

Med stöd av lagen har man kunnat skydda arbetet i riksdagen och trygga att säkerhet och ordning upprätthålls i riksdagen. Regleringen bör dock uppdateras redan på grund av den tid som gått och utifrån praktiska erfarenheter av tillämpningen av lagen.

Den säkerhetspolitiska miljön har också förändrats med tiden. Dessutom har den tekniska utvecklingen medfört nya typer av säkerhetsrisker. Regleringen bör därför kompletteras så att den motsvarar dagens behov när det gäller att skydda arbetet i riksdagen och sörja för deras säkerhet som vistas i riksdagen.

Behovet av ändringar i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen har bedömts genom en förstudie i form av en forskningsmässig utvecklingsuppgift. Utifrån den tillsatte riksdagens generalsekreterare den 15 maj 2024 en arbetsgrupp för att bereda ändringar i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen. Arbetsgruppen hade till uppgift att bedöma behovet att uppdatera eller på annat sätt ändra lagen om säkerhetsskydd i riksdagen samt att utarbeta ett förslag till ändring av lagen. Arbetsgruppen skulle utarbeta eventuella förslag i form av en riksdagsledamots lagmotion.

Lagmotionen har utarbetats utifrån arbetsgruppens betänkande.

2. Nuläge och bedömning av nuläget

Inledning

Riksdagens säkerhetsavdelning ska enligt 9 § i reglementet för riksdagens kansli (1480/2015) sköta frågor som angår riksdagens säkerhet. Bestämmelser om befogenheterna för avdelningens personal finns i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen.

Säkerhetsavdelningen leds av säkerhetsdirektören (reglemente för riksdagens kansli, 21 §). Till avdelningens personal hör utöver säkerhetsdirektören även chefer, specialister, säkerhetsövervakare, säkerhetskontrollörer samt talmännens chaufförer.

Kärnan i säkerhetsledningen är att se till att riksdagens grundläggande uppgift lyckas och att verksamheten fortsätter samt att sekretessbelagd information skyddas. Säkerhetsåtgärderna enligt lagen om säkerhetsskydd i riksdagen är riskhanteringsmetoder särskilt för fastighets- och localsäkerheten, informationssäkerheten och personsäkerheten.

I lokaler som förvaltas av riksdagens kansli arbetar dagligen över 1 000 personer. Siffran omfattar utöver de 200 riksdagsledamöterna bland annat nästan 500 anställda i tjänsteförhållande eller arbetsavtalsförhållande vid riksdagens kansli samt riksdagsgruppernas anställda, ackrediterade journalister och restaurangpersonal. Varje år besöks lokalerna av 100 000—150 000 personer.

Lagens tillämpningsområde

Lagen om säkerhetsskydd i riksdagen tillämpas inom det skyddsområde som anges i 1 § och som omfattar riksdagens hus och andra lokaler som riksdagen fogar över samt dessas omedelbara närhet. Riksdagen ordnar dock tidvis evenemang också utanför det nuvarande skyddsområdet. Sådana är till exempel evenemang som hänför sig till riksmötets öppnande eller valperiodens avslut-

Lagmotion LM 22/2025 rd

ning någon annanstans än i riksdagen eller lokaler som riksdagen förfogar över permanent. För att sörja för säkerheten för dem som deltar i sådana evenemang är det nödvändigt att se över tillämpningsområdet för lagen om säkerhetsskydd i riksdagen så att den till behövliga delar också kan tillämpas i lokaler som riksdagen tillfälligt använder och i deras omedelbara närhet.

Lagen om säkerhetsskydd i riksdagen gäller enligt dess 1 § 3 mom. personer som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet. Däremot gäller den inte riksdagsledamöter. När lagen stiftades ansåg grundlagsutskottet att detta ligger i linje med grundlagens 30 § 1 mom. som föreskriver att en riksdagsledamot inte får förhindras att utöva sitt uppdrag som riksdagsledamot (GrUB 3/2008 rd, s. 3). För att skydda arbetet i riksdagen och sörja för säkerheten för dem som vistas där måste man i dagsläget använda sådana tekniska hjälpmedel som inte möjliggör att behandla personer olika utgående från deras ställning. Exempelvis genomförs kameraövervakning enligt lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) med sådana hjälpmedel. Det är därför nödvändigt att överväga om lagstiftningen om säkerhetsskydd i riksdagen bör tillämpas också på riksdagsledamöter i fråga om teknisk övervakning och kanske också till andra delar.

Befogenheter enligt lagen om säkerhetsskydd i riksdagen får enligt 2 § 2 mom. utövas gentemot anställda vid riksdagen eller riksdagsgrupperna endast om generalsekreteraren på särskilda grunder och på framställning från riksdagens säkerhetsdirektör bestämmer så. Den nuvarande regleringen som baserar sig på en kedja av bemyndiganden har visat sig fungera i samband med sådana på förhand kända evenemang eller tillställningar där säkerhetsarrangemangen inte till alla delar kan genomföras så att de som anländer till evenemanget eller tillställningen delas in i olika persongrupper.

I praktiken har sådana situationer ansetts besvärliga där en person som hör till en i begränsningsbestämmelsen avsedd persongrupp och befinner sig inom skyddsområdet orsakar omedelbar fara för någon annans hälsa eller egendom. Även om allmänna bestämmelser om nödtillstånd och nödvärn i sådana situationer kan tillåta att säkerhetspersonalen vidtar åtgärder för att avvärja fara, är det befogat att överväga en ändring av bestämmelserna om säkerhetsskydd i riksdagen så att de bättre motsvarar behoven i sådana brådskande situationer.

Behörig säkerhetspersonal

Befogenheter enligt lagen om säkerhetsskydd i riksdagen får enligt 3 § 1 mom. utövas endast av en sådan säkerhetskontrollör som avses i momentet. Benämningen säkerhetskontrollör kan anses vara vilseledande, eftersom säkerhetskontroll är en åtgärd som regleras i lagen och alla som utsetts till säkerhetskontrollörer med stöd av den gällande lagen inte utför säkerhetskontroller. Den behörighetsgivande benämningen säkerhetskontrollör bör ses över.

Bestämmelser om kontroll av post och andra försändelser som anländer till skyddsområdet finns i 8 §. En försändelse får på grund av 3 § 1 mom. kontrolleras bara av tjänstemän vid riksdagen som har lämplig utbildning inom säkerhetsbranschen och som har utsetts till säkerhetskontrollörer. Kontrollen av försändelser förutsätter dock inte som praktisk åtgärd att personen som utför kontrollen har heltäckande utbildning inom säkerhetsbranschen, utan kontrollen kan på behörigt sätt förrättas också av någon annan tjänsteman som är förtrogen med kontroll av försändelser. Till denna del bör regleringen ses över.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Enligt 6 § i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen ska den som utför kroppsvisitation vara av samma kön som den som visiteras. Vid den tidpunkt då lagen stiftades var det vanligt att föreskriva om krav på könet i lagstiftningen, men kravet har visat sig vara svårt att tillämpa i situationer där det är svårt att bestämma könet hos den person som ska kroppsvisiteras enbart utifrån personens yttre. Även könsfördelningen bland säkerhetspersonalen medför utmaningar när det gäller att uppfylla kravet på kön. Dessutom har man i bestämmelser om andra myndigheter i dag i stället för ett absolut krav på könet betonat att visitationerna ska vara diskreta. Till denna del bör regleringen moderniseras.

Vägrande av tillträde och avvisning från skyddsområdet

En person kan med stöd av 10 § 1 mom. i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen vägras tillträde till eller avvisas från skyddsområdet

- 1) om hans eller hennes identitet inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt,
- 2) om han eller hon vägrar underkasta sig säkerhetskontroll eller kroppsvisitation, eller
- 3) om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon kommer att förorsaka fara för andras säkerhet eller allvarligt störa arbetet och ordningen i riksdagen.

En person kan med stöd av 10 § 2 mom. vägras tillträde till eller avvisas från skyddsområdet, om han eller hon vägrar lyda order eller förbud som säkerhetskontrollören gett för att i enlighet med 1 mom. skydda arbetet och ordningen i riksdagen och om skyddet av arbetet och ordningen kräver det.

Regleringen har i praktiken medfört tolkningssvårigheter i situationer där till exempel den som anländer till åhörarläktaren vägrar lyda riksdagens regler om att ytterkläder, väskor och andra lösa föremål ska lämnas i förvar eller där en person som i sig med tillstånd anlant till riksdagens lokaler vistas i lokaler som är stängda för allmänheten. Tolkningssituationer uppstår då och då också på grund av villkoret i 10 § 1 mom. 3 punkten om att personen som vägras tillträde till eller avvisas från skyddsområdet "allvarligt" ska störa arbetet och ordningen i riksdagen. Till denna del bör regleringen förtydligas.

Särskilda säkerhetsrum

Inom riksdagens skyddsområde finns särskilda säkerhetsrum vars syfte är att skydda hanteringen och förvaringen av säkerhetsklassificerad information. Säkerhetsrummens skyddsprocesser förutsätter att tekniska anordningar som kan kopplas till datanätet lämnas utanför rummet. Uppsåttligt och oavsiktligt förande av tekniska anordningar till ett säkerhetsrum måste hindras genom att säkerhetskontrollera alla som ska in i rummet. I lagen om säkerhetsskydd i riksdagen finns inga bestämmelser om kontroll av personer som ska in i särskilda säkerhetsrum. Lagstiftningen om säkerhetsskydd i riksdagen bör kompletteras med bestämmelser om detta.

Ingripande i ett obemannat luftfartygs färd

I lagen om säkerhetsskydd i riksdagen finns inga bestämmelser om ingripande i ett obemannat luftfartygs färd. Ett sådant fartyg är enligt luftfartslagen ett luftfartyg som fungerar självständigt eller är konstruerat för att fungera självständigt eller som kan fjärrstyras utan pilot ombord. An-

Lagmotion LM 22/2025 rd

ordningen kan användas till exempel för flygfotografering. En sådan anordningen kallas ofta också drönare. Drönare har tillverkats också för militärt bruk. Obemannade luftfartyg kan störa arbetet i riksdagen. I extrema fall kan de utgöra ett hot mot säkerheten för dem som arbetar i riksdagen.

Transport- och kommunikationsverket kan med stöd av 11 a § i luftfartslagen (864/2014) förbjuda eller av tvingande skäl begränsa verksamhet som bedrivs med ett obemannat luftfartyg bland annat ovanför objekt och områden som är viktiga med tanke på statens ledning. Verket har med stöd av bestämmelsen begränsat flygning av obemannade luftfartyg i riksdagens närhet så att flygning från fall till fall kan tillåtas på särskilda villkor som riksdagens säkerhetschef ställer (Traficom/583181/03.04.00.00/2024). Restriktionszonen täcker i praktiken i sin helhet luftrummet ovanför det skyddsområde som avses i den föreslagna lagen.

I dagens säkerhetspolitiska miljö kan man inte utesluta att obemannade luftfartyg används på ett sätt som utgör ett hot mot ordningen och säkerheten i riksdagen. Vid ett hot måste man vid behov snabbt kunna ingripa i luftfartygets färd. Det kan ta för lång tid att begära och få hjälp av en annan myndighet. Det är därför inte en tillräcklig åtgärd. Lagstiftningen om riksdagens säkerhetsåtgärder behöver därför kompletteras med bestämmelser med stöd av vilka man kan ingripa i obemannade luftfartygs färd inom riksdagens skyddsområde.

Maktmedelsredskap

Maktmedelsredskap som säkerhetskontrollörer får använda är gassprej, handklovar, högst 70 cm långa batonger och teleskopbatonger, enligt 12 § 2 mom. i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen. I det praktiska arbetet har urvalet av redskap konstaterats vara föråldrat och snävt. Efter att lagen om säkerhetsskydd i riksdagen stiftades har utbudet av olika maktmedelsredskap som lämpar sig för dem som sörjer för säkerhet och ordning blivit mångsidigare. De redskap som nämns i lagen kan endast användas mycket nära målpersonen och deras effekt beror delvis på de fysiska egenskaperna hos den som använder redskapet. Till denna del bör regleringen ses över.

Personskyddsuppgifter

I den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen finns inga bestämmelser om befogenheter för att skydda en persons integritet. I riksdagens personskyddsuppgifter har skyddsobjektet kunnat vara exempelvis riksdagens talman eller en person från ett annat land som besöker riksdagen och behöver särskilt skydd. Personskyddsuppgifterna utförs i nuläget ibland med och ibland utan polismyndigheternas hjälp. I vilket fall som helst sköts dessa uppgifter utan särskilda bestämmelser om befogenheter, vilket betyder att den rättsliga ställningen och handlingsmöjligheterna för en tjänsteman vid riksdagen som utför uppgifterna bestäms utifrån den allmänna lagstiftningen. I situationer som omedelbart hotar liv, hälsa eller egendom kan nödvärn enligt 4 kap. 4 § i strafflagen, nödtillstånd enligt 4. kap. 5 § i strafflagen och allmän rätt att gripa enligt 2 kap. 2 § i tvångsmedelslagen bli tillämpliga.

Till dessa delar kan inte rättsläget anses vara tillfredsställande. Den rättsliga ställningen och behörigheten för en tjänsteman i personskyddsuppgifter bör basera sig på bestämmelser i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen.

3. De viktigaste förslagen

Lagens tillämpningsområde

Det föreslås att bestämmelserna om tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om säkerhetsskydd i riksdagen ses över jämfört med nuläget.

Avsikten är att lagen vid behov ska kunna tillämpas inte bara inom det nuvarande skyddsområdet utan också inom tillfälliga skyddsområden, det vill säga i lokaler som riksdagen tillfälligt använder och i deras omedelbara närhet. Motsvarande bestämmelser finns i lagen om säkerhetsskydd i statsrådet (987/2014). Det föreslås att det i lagen tas in bestämmelser om inrättande av ett tillfälligt skyddsområde och om förutsättningarna för inrättandet.

Den gällande lagen tillämpas inte på riksdagsledamöter. Även den föreslagna lagen har samma utgångspunkt. Det föreslås dock att det i lagen tas in nya bestämmelser om teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum, och riksdagsledamöterna kan inte uteslutas från tillämpningsområdet för bestämmelserna. Detsamma gäller ministrar som inte är riksdagsledamöter, riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet.

I lagen föreslås för tydlighetens skull bestämmelser om att den oberoende av mottagare ska tillämpas på alla post- och varuförsändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och att de föreslagna bestämmelserna om personskyddsuppgifter ska tillämpas också på andra ställen i Finland än inom skyddsområdet eller tillfälliga skyddsområden.

Teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum

Den gällande lagen innehåller inga bestämmelser om kameraövervakning eller annan teknisk övervakning inom skyddsområdet. I lagen finns för närvarande inte heller några bestämmelser om särskilda skyddsrum för behandling av sekretessbelagda ärenden. Det föreslås att det i lagen tas in nya bestämmelser om dessa frågor.

Ingripande i ett obemannat luftfartygs färd

Obemannade luftfartyg, det vill säga drönare, är ett nytt slags redskap som kan orsaka störningar och fara för arbetet och säkerheten i riksdagen. Lagen föreslås få nya bestämmelser om behövliga befogenheter att ingripa i ett sådant luftfartygs färd.

Personskyddsuppgifter

Den gällande lagen innehåller inga bestämmelser om personskyddsuppgifter. På grund av förändringar i omvärlden blir man allt oftare tvungen att överväga att förordna en säkerhetsperson att skydda en riksdagsledamot eller en av riksdagens gäster. Det föreslås därför att det i lagen tas in

Lagmotion LM 22/2025 rd

bestämmelser om förordnande till en sådan uppgift, befogenheterna för den som förordnats till uppgiften och de maktmedel som står till personens förfogande.

Maktmedelsredskap

Det föreslås att lagens bestämmelser om säkerhetspersonens allmänna befogenheter att bruka maktmedel och om maktmedelsredskap uppdateras. Det föreslås att urvalet av redskap utvidgas jämfört med nuläget så att det också kan omfatta elpistoler och projektilavfyrare.

Elpistolen baserar sig på den elström som leds genom målpersonens viljestyrda muskler. Syftet är att tillfälligt förlama målpersonens viljestyrda muskler så att målpersonens farliga verksamhet kan avbrytas utan att orsaka målperson bestående men. Om målpersonens smärtgräns har stigit till exempel på grund av rusmedelsbruk eller psykotiskt tillstånd, är elpistolen tack vare sin funktionsprincip effektivare än maktmedelsredskap som baserar sig på att orsaka smärta hos målpersonen. Elpistol kan också användas för att stoppa en målperson som orsakar omedelbar och allvarlig synnerligen stor fara för någon annans liv eller hälsa.

Med projektilavfyrare avses ett redskap som med hjälp av tryckluft kan utlösa lätta projektiler som faller sönder vid en träff. Deras effekt är jämförbar med slag med batonger. Projektilen kan också innehålla kapsaicin som irriterar huden och slemhinnorna, alltså kan dess effekt jämföras med gasspray. Fördelen med en projektilavfyrare jämfört med en batong eller gasspray kan anses vara att den kan användas på längre avstånd från målpersonen och att träffsäkerheten är bättre. Till skillnad från batongslag är redskapets effekt inte heller beroende av de fysiska egenskaperna hos personen som använder redskapet.

På grund av personskyddsuppgiftens särskilda karaktär föreslås det att maktmedelsredskapen för den som förordnats till en sådan uppgift också ska kunna omfatta skjutvapen. Det föreslås att det i lagen också tas in behövliga bestämmelser om användning av skjutvapen.

Övriga förslag

I förslaget föreslås dessutom vissa sådana uppdateringar i den nya lagen som baserar sig på erfarenheter av tillämpningen av den gällande lagen.

Den som är anställd vid riksdagens kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli och en riksdagsgrupp kan enligt förslaget på samma sätt som för närvarande bli föremål för de befogenheter som föreslås i lagen (andra än sådana som avser teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum), om riksdagens generalsekreterare av särskilda skäl på framställning av säkerhetsdirektören separat så beslutar, men också när det föreligger en omedelbar och allvarlig fara som hotar ordningen eller säkerheten i riksdagen.

Det föreslås att det i lagen tas in bestämmelser om de sätt på vilka kroppsvisitation får utföras.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Post och andra försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får enligt förslaget kontrolleras också av någon annan tjänsteman vid riksdagen än en säkerhetsperson.

En person kan enligt förslaget avlägsnas från skyddsområdet eller det tillfälliga skyddsområdet om personen obehörigen vistas på området eller i en del av området som är stängd för allmänheten.

Dessutom föreslås det att det i lagen görs vissa preciseringar i ordalydelsen som ersätter uttryck som används i den gällande lagen. Ett exempel på detta är termen ”säkerhetskrollör”, som föreslås bli ersatt med termen ”säkerhetsperson”, som bättre motsvarar personernas arbetsuppgifter.

4. De huvudsakliga konsekvenserna

Förslaget bedöms förbättra förutsättningarna att skydda arbetet i riksdagen och trygga att säkerhet och ordning upprätthålls i riksdagen. En uppdatering och delvis precisering av bestämmelserna förbättrar rättssäkerheten och förtydligar den rättsliga ställningen för de tjänstemän som utövar befogenheterna.

Det huvudsakliga syftet med förslaget är att ersätta den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen. De viktigaste ändringarna gäller utvidgning av befogenheterna till att i vissa situationer gälla också utanför riksdagens fastigheter och i vissa situationer omfatta också riksdagsledamöter samt att det urval av maktmedelsredskap som används i uppgifterna utvidgas. Förslaget innehåller dessutom nya bestämmelser om teknisk övervakning, personskydd och ingripande i ett obemannat luftfartygs färd. Lagen förutsätter dock inte att säkerhetsnivån höjs eller att det ordnas helt nya typer av säkerhetsskydd, med undantag för möjligheten att ingripa i ett obemannat luftfartygs färd. Genomförandet av det säkerhetsskydd som fastställs i lagen ökar inte heller i sig behovet att inrätta nya tjänster. Små kostnader föränleds av anskaffning av maktmedelsredskap enligt lagen, utbildning för användning av dem samt eventuella konstruktionsarbeten som behövs för att maktmedelsredskapen ska kunna förvaras på behörigt sätt.

5. Jämförelseuppgifter

Sverige

I Sverige ansvarar Riksdagsförvaltningen (motsv. riksdagens kansli i Finland) för riksdagens säkerhet. Kraven på organisering av säkerhetsverksamheten grundar sig på lag (lag med instruktion för Riksdagsförvaltningen 2011:745), enligt vilken Riksdagsförvaltningen i sin verksamhet ska beakta totalförsvarets krav samt svara för säkerheten och krisberedskapen i riksdagen. Riksdagsdirektören (motsv. riksdagens generalsekreterare i Finland) har genom föreskrift delegerat denna uppgift till säkerhetsavdelningen vid Riksdagsförvaltningen.

Bestämmelser om befogenheterna för riksdagens säkerhetspersonal finns i skyddslagen (2010:305) och i lagen om säkerhetskroll i riksdagens lokaler (1988:144). Regeringen har beslutat att riksdagens lokaler ska vara skyddsobjekt i den mening som avses i skyddslagen, eftersom de särskilt ska skyddas mot sabotage, terroristbrott och spionage. Enligt lagen om säkerhets-

Lagmotion LM 22/2025 rd

kontroll fattas beslut om säkerhetskontroll av talmannen och ska avse visst tillfälle eller viss tid. Säkerhetskontroll får omfatta den som utan att vara ledamot av riksdagen uppehåller sig i riksdagens lokaler. Genom en ändring av lagen 2006 utsträcktes säkerhetskontrollen till att även omfatta anställda vid riksdagsförvaltningen och partikanslierna, men bara om det finns särskilda skäl för det.

Skyddslagen innehåller bestämmelser som möjliggör bland annat säkerhetskontroll, teknisk övervakning, förhindrande av personers tillträde, avlägsnande av personer och vid behov användning av maktmedel. Lagen gör det möjligt för förordnade personer att bära maktmedelsredskap. De kan vara skjutvapen, batong, teleskopbatong, handbojor och gasspray.

I lagen om säkerhetskontroll i riksdagens lokaler finns bestämmelser om säkerhetskontroll och kroppsvisitation och villkoren för detta, förbjudna föremål och fråntagande av dem, förhindrande av tillträde till riksdagen och avlägsnande från riksdagens lokaler samt om beslutsfattandet i samband med de åtgärder som det föreskrivs om i lagen. Säkerhetskontroll får äga rum i syfte att förebygga att det i riksdagens lokaler förövas brott som innebär en allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande förstörelse av egendom.

Norge

I Norge ansvarar parlamentets (*Stortinget*) säkerhets- och beredskapsavdelning (sikkerhets- og beredskapsavdelningen), som hör till parlamentets förvaltning, för den fysiska säkerheten i Stortingets byggnader. På lagnivå styrs verksamheten närmast av den så kallade säkerhetslagen (lov om nasjonal sikkerhet). Lagen gäller Stortinget i den omfattning Stortinget självt bestämmer det. Lagen ska bidra till att trygga Norges suveränitet, territoriella integritet och andra vitala nationella säkerhetsintressen. Avsikten är dessutom att sörja för individens säkerhet och att föreskriva om grunderna för tillsynen över förebyggande säkerhetsverksamhet. Lagen innehåller bestämmelser om organiseringen av statliga myndigheters säkerhetsverksamhet och om den nationella säkerhetsmyndigheten samt om myndighetens skyldigheter och om dess rätt att få behövlig information. Lagen innehåller inga bestämmelser om användning av maktmedel eller andra motsvarande direkta åtgärder som riktar sig mot en person.

Stortingets säkerhetsavdelning utför säkerhetskontroll av besökare. Vägran att underkasta sig kontroll leder till att tillträde nekas. Maktmedel får användas endast i fråga om åtgärder som hänförs till grunderna för ansvarsfrihet och där det rättsobjekt som ska försvaras allvarligt äventyras. Den norska lagstiftningen tillåter endast handbojor som maktmedelsredskap för dem som övervakar Stortingets säkerhet.

Danmark

I Danmark har parlamentet (*Folketinget*) egna tjänstemän som särskilt har förordnats för säkerhetsuppgifter. Vid behov utförs säkerhetsarbetet i samarbete med andra myndigheter. Det finns ständigt polis närvarande i Folketinget.

Danmark saknar en särskild lagstiftning om säkerhetsarrangemangen i Folketinget. Säkerhetsarrangemangen i Folketinget bygger på interna anvisningar för bland annat tillträdeskontroll, ka-

Lagmotion LM 22/2025 rd

meraövervakning och säkerhetskontroll. Enligt de interna anvisningarna har de som förordnats till säkerhetsuppgifter också rätt att avlägsna personer som uppträder farligt eller störande från Folketingets lokaler. Den danska lagstiftningen tillåter dock inte att maktmedelsredskap bärs eller att maktmedel används för att genomföra åtgärder eller bryta ner motstånd mot genomförandet.

Island

Polisen ansvarar för säkerhetsrelaterade uppgifter som gäller Islands parlament (*Alltinget*). Bestämmelser om polisens befogenheter finns i polislagen (lögreglulög). Alltinget har dessutom anställda tjänstemän med uppgift att sköta säkerhetsrelaterade uppgifter. Dessa tjänstemän utför säkerhetskontroller i Alltingets lokaler och omhändertar förbjudna föremål. Åtgärderna bygger på interna anvisningar från talmanskommittén. Alltingets tjänstemän har inte rätt att använda maktmedel eller bära maktmedelsredskap.

Den isländska polislagen har bestämmelser som gör det möjligt för polismän att använda behövliga maktmedel och bära maktmedelsredskap.

Estland

I Estland ansvarar polisen för parlamentets (*Riigikogu*) säkerhetsarrangemang. Bestämmelser om polisens befogenheter finns i polis- och gränsbevakningslagen. Parlamentets principer i fråga om säkerhet regleras genom ett internt reglemente. Reglementet innehåller bestämmelser bland annat om personer som har rätt att få tillträde och om de handlingar som krävs för tillträde.

Polis- och gränsbevakningslagen ger de poliser som ansvarar för Riigikogus säkerhet befogenhet att bland annat vägra en person tillträde till Riigikogus lokaler, avlägsna en person därifrån, utföra säkerhetskontroller och kroppsvisitationer av personer som befinner sig i eller anländer till lokalerna samt att kontrollera väskor och andra lösa föremål och även fordon. Polis- och gränsbevakningslagen möjliggör också användning av maktmedel och bärande av maktmedelsredskap vid behov. Som maktmedelsredskap används åtminstone skjutvapen, gasaktiverade vapen, elpistoler, batonger, teleskopbatonger, handbojor och fotfängsel.

6. Remissvar

Riksdagsgrupperna, med undantag av Sannfinländarnas riksdagsgrupp, Kristdemokratiska riksdagsgruppen och Liike Nyt-rörelsens riksdagsgrupp, samt riksdagens justitieombudsman, Polisstyrelsen och Traficom, har yttrat sig om betänkandet från den arbetsgrupp som beredde översynen av lagen om säkerhetsskydd i riksdagen.

Alla remissinstanser förhöll sig positiva till revideringen av bestämmelserna om säkerhetsskydd i riksdagen. Riksdagsgrupperna ansåg att betänkandets lösningar för att revidera lagstiftningen i huvudsak är motiverade och värda att understödja.

Vissa remissinstanser uttryckte oro över bestämmelserna om maktmedelsredskap eller verkställandet av dem. Lagförslaget innehåller å andra sidan nutida bestämmelser om de allmänna prin-

Lagmotion LM 22/2025 rd

ciperna för begränsning av utövandet av alla befogenheter, inklusive användning av maktmedel, samt krav på utrustningsspecifik utbildning i användningen av maktmedelsredskap. Kansli Kommissionen beslutar närmare om utbildningen och hur den ska ordnas. I förslaget konstateras det uttryckligen om nivån på utbildningen att till exempel den utbildning polisen tillhandahåller sannolikt kan skraddarsys så att den motsvarar behoven hos riksdagens säkerhetspersonal.

I remissvaren väcktes farhågor angående förslaget att säkerhetspersonalen ska ha möjlighet att bära skjutvapen i personskyddsuppgifter. Det efterlystes ytterligare motiveringar till förslaget. Motiveringen har kompletterats till denna del. Skjutvapen behövs enligt förslaget inte i alla personskyddsuppgifter, utan behovet bedöms alltid särskilt för varje uppgift. Säkerhetsavdelningen kontakter i allmänhet polismyndigheten redan innan uppdraget inleds, men i brådskande situationer är det inte alltid möjligt att kontakta polisen på förhand. Vapen får bäras endast av säkerhetspersoner med utbildning i personskyddsuppgifter och användning av vapen och endast vid utförandet av uppgiften i fråga, inte annars.

I flera yttranden påpekades det att förslaget inte innehåller några bestämmelser om befogenheter att ingripa i andra obemannade fordons än luftfartygs färd. Motiveringen till förslaget om kontroll av fordon har kompletterats utifrån remissvaren. Däremot anses det i nuläget inte motiverat att inleda en mer omfattande beredning för att komplettera lagmotionen. Inrikesministeriet har inlett ett projekt för att med sikte på en översyn av polislagen bedöma polisens befogenheter att påverka obemannade luftfartygs och obemannade andra fordons färd i terräng, på vattenområden och under vattenytan. Till denna del är det motiverat att bedöma behovet av att uppdatera lagen om säkerhetsskydd i riksdagens först efter erfarenheterna och resultaten av inrikesministeriets lagberedningsprojekt.

Riksdagens justitieombudsman fäste i sitt yttrande uppmärksamhet vid lagförslagets bestämmelser om säkerhetskontroll, kroppsvisitation samt omhändertagande och förvaring av förbjudna artiklar till den del bestämmelserna om förbjudna artiklar i dessa bestämmelser gäller läkemedelssubstanser som det är förbjudet att inneha utan recept. Justitieombudsmannen hänvisar i sitt yttrande till bestämmelserna i lagen om säkerhetskontroller vid domstolar och dess tillämpningspraxis. Orsaken till att komma till riksdagen är dock en annan än till att komma till domstolens lokaler. I riksdagens säkerhetsverksamhet — till skillnad från domstolarna — är läkemedelssubstanser i praktiken inte aktuella. Säkerhetspersonalen kontrollerar inte om personer som innehar läkemedelssubstanser har recept, och läkemedelssubstanserna omhändertas inte. Motiveringen till lagförslaget har kompletterats med anledning av justitieombudsmannens yttrande.

I remissvaren kommenterades också vissa detaljer i betänkandet och föreslogs ändringar av mindre betydelse för helheten. Den kanske mest betydande av dessa var Polisstyrelsens anmärkning om den konflikt som byggts upp i bestämmelserna om personskyddsuppgifter och som gällde utförandet av uppgiften å ena sidan på allmän plats och å andra sidan i hemfridsskyddade lokaler. Den föreslagna bestämmelsen har förtydligats utifrån Polisstyrelsens yttrande.

7. Specialmotivering

I §. Lagens syfte. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens syfte. Bestämmelserna om lagens tillämpningsområde föreslås till skillnad från nuläget få en egen paragraf.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Syftet med lagen är enligt förslaget att skydda arbetet i riksdagen och sörja för att säkerhet och ordning upprätthålls i riksdagen och i riksdagens ämbetsverk i riksdagens fastigheter.

Jämfört med 1 § i den gällande lagen föreslås det att lagen kompletteras med ett omnämnande av riksdagens ämbetsverk som är verksamma i riksdagens fastigheter. Ett exempel på ett sådant ämbetsverk är riksdagens justitieombudsmans kansli. Till övriga delar motsvarar förslaget i sak bestämmelsen i 1 § 1 mom. i den gällande lagen.

I bestämmelsen om lagens syfte föreslås en mindre precisering i ordalydelsen. Det föreslås att ordet ”trygga” ersätts med ”sörja för”.

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om tillämpningsområdet för den föreslagna lagen. I den gällande lagen har bestämmelserna om tillämpningsområdet placerats i 1 § tillsammans med bestämmelsen om lagens syfte.

Enligt den första meningen i 1 mom. tillämpas lagen i riksdagens hus och andra lokaler som riksdagen förfogar över och i dessas omedelbara närhet, det vill säga inom det skyddsområde som avses i lagen. Förslaget motsvarar till dessa delar 1 § 2 mom. i den gällande lagen. Till skyddsområdets omedelbara närhet hör således fortfarande gatuområdet nedanför trappan till huvudentrén (”Övre Mannerheimvägen”), Riksdagsgatan, Ainogatan, området på Auroragatan framför Riksdagsbibliotekets entré och området utanför entréerna till Lilla parlamentet (GrUB 3/2008 rd, s. 3).

Förslaget innehåller också en ny bestämmelse om tillämpning av lagen inom ett tillfälligt skyddsområde. Enligt andra meningen i det föreslagna momentet tillämpas lagen också på lokaler som används tillfälligt av riksdagen och i dessas omedelbara närhet, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerhet och ordning vid ett evenemang som ordnas av riksdagen och som förutsätter särskilt skydd. Ett sådant evenemang är till exempel det kulturevenemang som traditionellt ordnas i samband med riksmötets öppnande och som äger rum någon annanstans än i Riksdagshuset, men i lokaler som riksdagen tillfälligt använder. I dessa sammanhang tolkas begreppet ”omedelbar närhet” snävt så att det avser ett litet område av gatan, vägen eller gården strax framför eller runt det tillfälliga skyddsområdet (se GrUB 3/2008 rd, s. 3).

Det föreslås att bestämmelser om inrättande av ett tillfälligt skyddsområde tas in i 3 §.

Lagen gäller enligt den första meningen i det föreslagna 2 § 2 mom. personer som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde. Jämfört med bestämmelsen i 1 § 3 mom. i den gällande lagen föreslås det en komplettering som innebär att inte enbart skyddsområdet utan också tillfälliga skyddsområden nämns.

På riksdagsledamöter tillämpas enligt andra meningen i det föreslagna momentet endast lagens bestämmelser om teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum. Detsamma gäller ministrar som inte är riksdagsledamöter och även riksdagens justitieombudsman och justietiekantern i statsrådet.

Bestämmelsen är ny. Den gällande lagen gäller enligt dess 1 § 3 mom. inte alls riksdagsledamöter. När lagen stiftades ansåg grundlagsutskottet det vara helt klart att lagen inte heller ska tilläm-

Lagmotion LM 22/2025 rd

pas på ministrar som inte är riksdagsledamöter eller på riksdagens justitieombudsman eller justitiekanslern i statsrådet, som alla enligt 48 § i grundlagen har rätt att närvara i riksdagens plenum (GrUB 3/2008 rd, s. 3). I den föreslagna lagen föreskrivs det om en utsträckning av tillämpningsområdet till denna personkrets. Det är klart att avgränsningen av lagens personkrets också gäller de biträdande justitieombudsmännen och biträdande justitiekanslern och ställföreträdaren för biträdande justitieombudsmannen när denne sköter biträdande justitieombudsmannens uppgifter och ställföreträdaren för biträdande justitiekanslern när denne sköter biträdande justitiekanslerns uppgifter (se 38 och 69 § i grundlagen).

På riksdagsledamöter och andra som nämns i bestämmelsen tillämpas i fortsättningen endast 15 § om teknisk övervakning, såsom kameraövervakning i riksdagens lokaler, och 16 § om övervakning av särskilda säkerhetsrum. De övriga bestämmelserna i lagen tillämpas enligt förslaget fortfarande inte på riksdagsledamöter eller de övriga personer som nämns i bestämmelsen. Bestämmelserna om kontroll av post och andra försändelser tillämpas dock enligt sista meningen i det föreslagna 2 § 2 mom. oberoende av mottagare på alla försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde.

Enligt det nya föreslagna 3 mom. tillämpas lagens bestämmelser om personskyddsuppgifter också på andra ställen i Finland än inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde. På grund av personskyddets karaktär utförs de uppgifter som hör till skyddet också — och eventuellt framför allt — på andra ställen i landet än inom de skyddsområden som avses i lagen.

Enligt 4 mom. gäller i fråga om polisens uppgifter och befogenheter vad som särskilt föreskrivs om dem. Förslaget motsvarar till dessa delar 1 § 4 mom. i den gällande lagen.

3 §. *Beslut om tillfälligt skyddsområde.* Paragrafen föreslås innehålla nya bestämmelser om inrättande av ett tillfälligt skyddsområde.

Enligt 1 mom. beslutar riksdagens generalsekreterare om ett tillfälligt skyddsområde och dess gränser på framställning av säkerhetsdirektören. Beslutsfattandet begränsas av bestämmelserna om ett tillfälligt skyddsområde i det föreslagna 2 § 1 mom. Beslutet kan således endast gälla lokaler som riksdagen tillfälligt använder och deras omedelbara närhet. En ytterligare förutsättning är att riksdagen i dessa lokaler ordnar ett evenemang som förutsätter särskilt skydd och att det är nödvändigt att tillämpa lagen för att upprätthålla säkerhet och ordning vid evenemanget.

Beslutet fattas enligt momentets andra mening för viss tid, högst två veckor åt gången. Polisinsättningen på den ort där det tillfälliga skyddsområdet är beläget ska informeras om beslutet. Detta framgår av den föreslagna tredje meningen i momentet.

Enligt 2 mom. ska ett tillfälligt skyddsområde märkas ut på ett synligt sätt, exempelvis med skyltar.

4 §. *Riksdagens säkerhetspersonal.* I paragrafen föreslås bestämmelser om riksdagens säkerhetspersonal.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Till säkerhetspersonalen hör enligt 1 mom. säkerhetsdirektören, som leder säkerhetsavdelningen [se 1 kap. 4 § i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003)], och ett behövligt antal övriga anställda. Bestämmelsen är ny.

Andra befogenheter enligt den föreslagna lagen än de som enligt 11 § berättigar till kontroll av försändelser får enligt 2 mom. endast utövas av en sådan tjänsteman vid riksdagen som har lämplig utbildning inom säkerhetsbranschen och som riksdagens generalsekreterare utsett till säkerhetsperson. Till denna del motsvarar förslaget huvudsakligen 3 § 1 mom. i den gällande lagen. En tjänsteman vid riksdagen som har rätt att utöva befogenheterna kallas i den gällande lagen säkerhetskontrollör. Benämningen kan anses vara vilseledande, eftersom säkerhetskontroll endast är en av de åtgärder som hör till säkerhetspersonalens uppgifter och alla tjänstemän som har rätt att utöva de befogenheter som fastställs i lagen inte utför säkerhetskontroller. Det föreslås därför att uttrycket "säkerhetskontrollör" i den gällande lagen ersätts med ordet "säkerhetsperson".

Dessutom föreslås det till skillnad från nuläget bestämmelser om att de befogenheter som fastställs i lagen enligt huvudregeln får utövas endast av en sådan tjänsteman vid riksdagen som riksdagens generalsekreterare genom sitt beslut uttryckligen har utsett till tjänsteman med rätt att utöva befogenheterna, det vill säga säkerhetsperson. Övriga tjänstemän vid riksdagens säkerhetsavdelning har således inte rätt att utöva de befogenheter som föreskrivs i lagen.

I den föreslagna 11 § finns bestämmelser om kontroll av post och andra försändelser. Dessa uppgifter kan enligt förslaget skötas också av någon annan tjänsteman vid riksdagen som fått utbildning för kontrolluppgifter än en säkerhetsperson, som har rätt att i större utsträckning utöva de befogenheter som föreslås i lagen.

De föreslagna 3 och 4 mom. gäller säkerhetspersonens tjänstemärke och annat som gäller identifiering av säkerhetspersoner.

Den som förordnats till säkerhetsperson ges enligt 3 mom. första meningen ett tjänstemärke som har fastställts av säkerhetsdirektören. En säkerhetsperson ska med stöd av momentets andra mening bära med sig märket när personen sköter de uppgifter som avses i lagen. Förslaget motsvarar till dessa delar i sak 3 § 2 mom. i den gällande lagen med den skillnaden att ordet "säkerhetskontrollörskort" ersätts med det vanligare ordet "tjänstemärke".

Säkerhetskontrollören ska enligt den absoluta regeln i 3 § 2 mom. i den gällande lagen på begäran visa upp säkerhetskontrollörskortet. Det är emellertid inte alltid möjligt att visa upp säkerhetskontrollörskortet eller tjänstemärket för den som är föremål för åtgärden utan att äventyra åtgärden och säkerhetspersonens egen säkerhet. Därför föreslås det i momentets tredje mening att säkerhetspersonen vid behov ska presentera sig som en säkerhetsperson med rätt att utöva befogenheter för den som är föremål för en åtgärd. Tjänstemannen ska också på begäran visa upp sitt tjänstemärke, om det är möjligt att visa upp det utan att äventyra åtgärden.

Enligt den sista meningen i det föreslagna 3 mom. ska en säkerhetsperson på begäran underrätta den som är föremål för en åtgärd om grunden för åtgärden, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Enligt 4 mom. ska en säkerhetsperson vara klädd i tjänstedräkt för säkerhetspersoner eller bära något annat synligt kännetecken som visar säkerhetspersonens ställning, förutom vid utförande av personskyddsuppgifter. I 3 § 2 mom. i den gällande lagen föreskrivs det också om säkerhetskontrollörernas skyldighet att i uppdrag vara iförda säkerhetskontrollörsuniform. Ett alternativ till att vara iförd tjänstedräkt är enligt förslaget att ha framme något annat synligt kännetecken som visar att tjänstemannen är en sådan säkerhetsperson som avses i den föreslagna lagen. På grund av personskyddsuppgiftens karaktär ska bestämmelserna i 4 mom. om hur en säkerhetsperson ska klä sig och synligt visa sin ställning inte gälla vid utförande av personskyddsuppgifter. Dock ska också en säkerhetsperson som utför en personskyddsuppgift med stöd av 3 mom. vid behov presentera sig som en säkerhetsperson för den som är föremål för åtgärden och på begäran också visa upp sitt tjänstemärke, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden.

5 §. *Begränsningar.* Paragrafen föreslås ange de allmänna principer för begränsning som ska iakttas vid utövandet av de befogenheter som föreskrivs i lagen samt innehålla särskilda bestämmelser om tillämpning av lagen på anställda vid riksdagen och riksdagsgrupperna.

Enligt 1 mom. får allmänhetens rätt att följa plenum eller öppenheten i riksdagens arbete inte med stöd av den föreslagna lagen begränsas mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till lagens syfte. Förslaget motsvarar till dessa delar första meningen i 2 § 1 mom. i den gällande lagen.

De uppgifter som avses i den föreslagna lagen ska enligt första meningen i 2 mom. skötas sakligt, opartiskt och på ett sätt som främjar försonlighet samt med iakttagande av likabehandling. Bestämmelsen är ny. Där anges de allmänna principer för saklig, opartisk och jämlik verksamhet som ska följas inom all förvaltning samt främjandet av försonlighet som allmän utgångspunkt när uppgifterna utförs.

I 2 mom. andra och tredje meningen föreslås bestämmelser om nödvändighetsprincipen. Enligt den får uppgifterna inte orsaka större skada eller olägenhet eller ingripa i någons rättigheter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att utföra uppgifterna. Bestämmelser om nödvändighetsprincipen finns också i 2 § 1 mom. i den gällande lagen, där det konstateras att intrång i den enskildes rättigheter inte får göras i större utsträckning än vad som krävs för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen.

Vidare föreslås i 2 mom. fjärde meningen bestämmelser om att proportionalitetsprincipen ska tillämpas när befogenheterna utövas. De åtgärder som ingår i uppgifterna ska enligt förslaget vara motiverade i förhållande till hur viktiga och brådskande uppgifterna är samt till den sammantagna situationen.

Andra befogenheter enligt den föreslagna lagen än de som fastställs i 15 och 16 § kan enligt den första meningen i det föreslagna 3 mom. utövas mot anställda vid riksdagens kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli eller riksdagsgrupperna endast när det föreligger en omedelbar och allvarlig fara som hotar säkerheten eller ordningen i riksdagen eller när riksdagens generalsekretäre av särskilda skäl på framställning av riksdagens säkerhetsdirektör separat så beslutar.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Begränsningen omfattar utöver de anställda vid riksdagen och riksdagsgrupperna som nämns i den gällande lagen också de anställda vid riksdagens justitieombudsmans kansli. Dessa persongruppers arbetslokaler finns bland annat i Riksdagshuset och Lilla parlamentet.

Det gällande 2 § 2 mom. innebär att befogenheter enligt lagen kan utövas mot den personkategori som nämns i bestämmelsen bara på grundval av ett beslut som riksdagens generalsekreterare fattar på särskilda grunder på framställning från riksdagens säkerhetsdirektör. Enligt förslaget ska befogenheterna få utövas också i allvarliga risksituationer som omedelbart hotar säkerheten eller ordningen i riksdagen, även om det inte finns något beslut av generalsekreteraren som ger rätt att utöva befogenheterna och beslutet inte hinner inhämtas på grund av att faran är omedelbart överhängande. En sådan situation kan uppstå till exempel om någon betar sig våldsamt eller hotar med våld eller tar in ett farligt föremål till skyddsområdet.

En säkerhetsperson som utövat befogenheter ska i enlighet med det föreslagna 3 mom. alltid informera riksdagens säkerhetsdirektör om att befogenheter har utövats.

Den tekniska övervakning och den övervakning av särskilda säkerhetsrum som avses i 15 och 16 § i den föreslagna lagen kan på grund av övervakningsåtgärdernas karaktär också utövas direkt mot anställda vid riksdagen och riksdagsgrupperna med stöd av det föreslagna 3 mom.

6 §. Särskilda villkor för tillträde till skyddsområde. I paragrafen föreslås nya bestämmelser om möjligheten att ställa särskilda villkor som förutsättning för tillträde till skyddsområde.

Generalsekreteraren får enligt förslaget som villkor för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde ställa att personen har ett tillstånd att komma in på området eller en inbjudan att delta i ett möte eller ett evenemang på området. Tillstånd kan beviljas till exempel en person som levererar post eller andra försändelser.

Som villkor för tillträde får också ställas att personen legitimerar sig eller lämnar ytterkläder och annan medhavd egendom för förvaring i ett utrymme som reserverats för ändamålet.

7 §. Identitetskontroll. Enligt den föreslagna paragrafen har säkerhetspersonerna rätt att av den som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde få veta hans eller hennes namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid.

Den föreslagna bestämmelsen om identitetskontroll motsvarar i sak 4 § i den gällande lagen, dock så att bestämmelsen utöver skyddsområdet också gäller tillfälliga skyddsområden. Bestämmelsen har också kompletterats med inskottet ”om sådan saknas” för att uttrycka att personbeteckningen är primär jämfört med födelsetiden när bestämmelsen tillämpas. Ordet säkerhetskontroll i den gällande lagen har ersatts med ordet säkerhetsperson i förslaget.

Med stöd av den föreslagna 13 § 1 mom. 1 punkten får en person vägras tillträde till eller uppmanas avlägsna sig från skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, om hans eller hennes identitet inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. Enligt 16 kap. 5 § i strafflagen är det straffbart att lämna oriktiga personuppgifter till en myndighet.

Lagmotion LM 22/2025 rd

8 §. *Säkerhetskontroll.* Den föreslagna regleringen om säkerhetskontroll motsvarar bestämmelserna i 5 § i den gällande lagen, dock så att bestämmelserna utöver skyddsområdet också tillämpas på tillfälliga skyddsområden.

Vid säkerhetskontroll får enligt 1 mom. de som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och egendom som de har med sig säkerhetskontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller annan teknisk anordning för att ta reda på om de har med sig föremål eller ämnen (*förbjudna artiklar*)

- 1) som kan innebära fara för andras säkerhet eller allvarligt störa arbetet och ordningen i riksdagen,
- 2) som särskilt lämpar sig för att skada egendom, eller
- 3) som enligt lag eller med stöd av lag inte får innehas.

Ett receptbelagt läkemedel som förskrivits till personen är inte en i 3 mom. avsedd förbjuden artikel. Det är överlag tämligen ovanligt att man i den praktiska säkerhetsverksamheten upptäcker sådana läkemedel som avses i 3 punkten och det krävs inte att personen visar upp eventuella recept.

Medhavd egendom får med stöd av 2 mom. kontrolleras också på annat sätt än med tekniska anordningar.

Egendom som upptäcks inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får med stöd av 3 mom. kontrolleras på det sätt som nämns i 1 och 2 mom., om det finns anledning att misstänka att den innehåller förbjudna artiklar.

9 §. *Kroppsvisitation.* Den föreslagna paragrafen gäller kroppsvisitation.

En person kan med stöd av 1 mom. kroppsvisiteras för att ta reda på vad personen har i sina kläder eller annars bär på sig eller har i medhavda föremål, om det till följd av säkerhetskontrollen eller annars finns grundad anledning att misstänka att personen bär med sig en förbjuden artikel inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde. Förslaget motsvarar 6 § i den gällande lagen, dock så att befogenheten enligt förslaget utvidgas till att gälla också tillfälliga skyddsområden. För tydlighetens skull nämns det i bestämmelsen att visitationen också kan gälla medhavda föremål.

I det föreslagna 2 mom. finns bestämmelser om de sätt på vilka kroppsvisitation får utföras. Enligt förslaget ska kroppsvisitationen utföras manuellt eller med hjälp av en metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om precisering av den allmänna nödvändighetsprincipen vid kroppsvisitation. Enligt den nya bestämmelsen får kroppsvisitationen inte kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget.

Enligt andra meningen i 3 mom. ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttagas vid visitationen. Även denna bestämmelse är ny. Den ersätter det absoluta kravet i 6 § i den gällande lagen på att säkerhetskontrollören alltid ska vara av samma kön som den som visiteras. På grund av

Lagmotion LM 22/2025 rd

kravet på diskretion är utgångspunkten dock fortfarande att kroppsvisitationen utförs av en person av samma kön som den som visiteras. Detta kan dock inte alltid iaktas till exempel på grund av att uppgiften är brådskande eller på grund av könsfördelningen bland säkerhetspersonalen. Motsvarande bestämmelser finns också i exempelvis 2 kap. 13 § i polislagen (872/2011).

10 §. Kontroll av fordon. Enligt paragrafen får ett fordon som kör in eller befinner sig på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och lasten i fordonet kontrolleras med hjälp av en teknisk anordning som lämpar sig för kontroll av fordon eller på något annat lämpligt sätt för att ta reda på om det finns förbjudna artiklar i fordonet eller lasten.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak bestämmelserna om kontroll av fordon i 7 § i den gällande lagen, men bestämmelsen tillämpas också inom tillfälliga skyddsområden och inte bara inom skyddsområdet. Dessutom föreslås det att ordet metalldetektor i den gällande lagen ersätts med uttrycket ”en teknisk anordning som lämpar sig för kontroll av fordon”, och eftersom kontrollen utöver fordonet också kan gälla ”lasten i fordonet” föreslås det för tydlighetens skull att ett omnämnande av detta tas in i bestämmelsen. Med fordon avses i bestämmelsen också obebemannade fordon, såsom fjärrstyrda bilar.

11 §. Kontroll av försändelser. Paragrafen gäller kontroll av försändelser.

Post och andra försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får med stöd av 1 mom. utan att öppnas genomlysas eller kontrolleras på annat sätt av en säkerhetsperson eller av en tjänsteman vid riksdagen som fått utbildning för uppgiften, för att ta reda på om försändelsen innehåller förbjudna artiklar.

Förslaget motsvarar i övrigt 8 § 1 mom. i den gällande lagen, men till skillnad från nuläget föreslås det att det uttryckligen fastställs i bestämmelsen att befogenheten får utövas också av någon annan tjänsteman vid riksdagen än en säkerhetsperson, om tjänstemannen har fått utbildning för uppgiften.

Om det till följd av kontrollen eller annars finns anledning att misstänka att en postförsändelse eller annan försändelse innehåller förbjudna artiklar, får försändelsen med stöd av 2 mom. stoppas och i förekommande fall överlåtas till polisen. Mottagaren av försändelsen ska utan dröjsmål informeras om en sådan åtgärd och orsaken till den.

Förslaget motsvarar i sak 8 § 2 mom. i den gällande lagen. I förslagets finska språkdräkt har dock ordet ”toimittaa” ersatts med ”luovuttaa”, eftersom det i praktiken kan vara mer ändamålsenligt att polisen avhämtar en misstänkt försändelse än att den lämnas in till polisen. Motsvarande ändring krävs inte i den svenskspråkiga versionen.

12 §. Omhändertagande och förvaring av förbjudna artiklar. Enligt 1 mom. har säkerhetspersonerna rätt att omhänderta förbjudna artiklar enligt 8 § som de har påträffat vid säkerhetskontroll, kroppsvisitation eller i annat sammanhang. Till dessa delar motsvarar förslaget i sak 9 § 1 mom. i den gällande lagen. I enlighet med förslagets terminologi är det dock säkerhetspersonerna i stället för säkerhetskontrollörerna som har befogenheterna.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Enligt 2 mom. ska innehavarna återfå omhändertagna förbjudna artiklar då de avlägsnar sig från skyddsområdet eller det tillfälliga skyddsområdet. Men om innehavet är förbjudet i lag eller med stöd av lag, ska artiklarna utan obefogat dröjsmål överlåtas till polisen. Förslaget motsvarar i sak 9 § 2 mom. i den gällande lagen, dock så att det nuvarande kravet på att artiklarna ska överlåtas till polisen "utan dröjsmål" ersätts med det något flexiblere uttrycket "utan obefogat dröjsmål".

13 §. *Vägrande av tillträde och avlägsnande.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om förutsättningarna för att vägra en person tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde eller för att uppmana personen att avlägsna sig och i sista hand avlägsna personen därifrån. Bestämmelser om dessa frågor finns i 10 § i den gällande lagen.

Det föreslås att det inledande stycket i 1 mom. till skillnad från den gällande lagen ska nämna tillfälliga skyddsområden. En person får således enligt förslaget vägras tillträde till eller uppmanas att avlägsna sig från skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde

- 1) om hans eller hennes identitet inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt,
- 2) om han eller hon vägrar underkasta sig säkerhetskontroll eller kroppsvisitation,
- 3) om det på grund av hans eller hennes hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av hans eller hennes tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att förorsaka fara för andras säkerhet eller störa arbetet och ordningen i riksdagen,
- 4) om han eller hon inte uppfyller de särskilda villkor som med stöd av 6 § ställts som förutsättning för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, eller
- 5) om han eller hon obehörigen vistas inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde eller i en del av området som är stängd för allmänheten.

De föreslagna 1 och 2 punkten motsvarar 10 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den gällande lagen.

Det föreslås att 3 punkten kompletteras jämfört med nuläget. I stället för villkoret "grundad anledning att misstänka" i 10 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen föreslås det att bestämmelsen formuleras något noggrannare genom att nämna omständigheter som gör det möjligt att bedöma om villkoret uppfylls. Enligt förslaget kan de befogenheter som avses i paragrafen användas om det på grund av personens hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av hans eller hennes tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att förorsaka fara för andras säkerhet eller störa arbetet och ordningen i riksdagen.

Vilken vikt en persons hotelser och övriga uppträdande ska ges måste bedömas i den konkreta situationen. Den gräns som berättigar till utövande av befogenheterna överskrids, om det utifrån de omständigheter som framkommit i situationen finns "grundad anledning att anta" att personen orsakar sådan fara eller störning som avses i bestämmelsen. I fråga om bedömning som grundar sig på en persons tidigare uppförande är tröskeln för befogenheterna högre. Den föreslagna bestämmelsen förutsätter att det är "sannolikt" att personen orsakar fara eller störning.

I den föreslagna bestämmelsen finns till skillnad från 10 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen inte längre som villkor att det misstänks att personen "allvarligt" kommer att störa arbetet och ordningen i riksdagen. Det är i praktiken mycket svårt att bedöma om en störning är "allvarlig" jämfört med andra typer av störningar. Enligt förslaget räcker det med ett antagande eller sanno-

Lagmotion LM 22/2025 rd

likhet för att personen kommer att störa arbetet och ordningen i riksdagen för att befogenheterna till denna del ska kunna utövas.

Befogenheterna ska utövas med iakttagande av begränsningsbestämmelserna i 5 § i lagförslaget, såsom kraven på saklighet, opartiskhet och proportionalitet.

Den föreslagna 4 *punkten* i lagförslaget är ny. Med stöd av den kan en person hindras tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde eller uppmanas avlägsna sig från området, om han eller hon inte uppfyller de särskilda villkor som med stöd av 6 § ställts som förutsättning för tillträde till området, såsom att visa upp ett behörigt tillstånd eller en behörig inbjudan.

Också den föreslagna 5 *punkten* är ny. Med stöd av den kan den befogenhet som föreslås i 1 mom. utövas om någon obehörigen vistas inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde eller i en del av området som är stängd för allmänheten. Bestämmelsen omfattar situationer där en person har kommit in på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde i smyg eller annars olovligt samt situationer där personen i sig lovligt befinner sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, men inom området obehörigen av en eller annan orsak har besökt lokaler som inte är öppna för allmänheten. Sådana är till exempel plenisalen, utskottens mötesrum, arbetsrum för dem som arbetar i riksdagen och vissa korridorer som är stängda för allmänheten.

Paragrafens 1 mom. gäller att meddela förbud och order och i 2 *mom.* föreslås bestämmelser om att hindra tillträde och avlägsna en person från området. En person kan vägras tillträde till eller avlägsnas från skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, om han eller hon vägrar lyda en order eller ett förbud som avses i 1 mom. och som en säkerhetsperson gett för att skydda arbetet eller ordningen i riksdagen och om skyddet av arbetet eller ordningen kräver det.

Förslaget motsvarar till dessa delar i sak 10 § 2 mom. i den gällande lagen. Konjunktionen ”och” i den nuvarande bestämmelsen har dock ersatts med konjunktionen ”eller”. Det föreslås också att bestämmelsen nämner tillfälliga skyddsområden och att benämningen säkerhetskontrollör ersätts med benämningen säkerhetsperson. Dessutom föreslås det att paragrafens interna hänvisning till 1 mom. omformuleras till en order eller ett förbud ”som avses i 1 mom.”.

14 §. *Gripande.* I paragrafen föreslås bestämmelser om gripande av en person och förfarandet i anslutning till gripandet.

En person får gripas med stöd av 1 *mom.*, om åtgärden att vägra denne tillträde till ett skyddsområde eller ett tillfälligt skyddsområde eller att avlägsna honom eller henne därifrån är uppenbart otillräcklig och om gripandet är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot andra människor eller egendom. Förslaget motsvarar till dessa delar i sak 11 § i den gällande lagen. Jämfört med nuläget har momentet bara kompletterats med ett omnämnande av tillfälliga skyddsområden.

I momentet föreslås en ny informativ hänvisning enligt vilken bestämmelser om rätt till gripande i personskyddsuppgifter finns i 18 §.

Enligt den sista meningen i det föreslagna 1 mom. ska den gripne utan dröjsmål överlämnas till polisen. Förslaget motsvarar i sak 11 § i den gällande lagen.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Det föreslagna 2 mom. är nytt: Enligt momentet har en säkerhetsperson som utövar sin rätt till gripande rätt att kroppsvisitera den gripne och undersöka de saker han eller hon medför för att utreda om den gripne innehar föremål eller ämnen med vilka han eller hon kan utsätta sig själv eller andra för fara. Det är fråga om en sedvanlig bestämmelse vid reglering av rätt att gripa. Bestämmelsen behövs med tanke på den personliga säkerheten för både den som grips och den som griper. Med rätt till gripande hänvisas här inte bara till den rätt som föreslås i 1 mom. utan också till den rätt till gripande i personskyddsuppgifter som nämns i samma moment och till den allmänna rätten att gripa enligt 2 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (806/2011).

Även 3 mom. i lagförslaget är nytt. En säkerhetsperson har med stöd av den rätt att frånta den visiterade personen farliga föremål eller ämnen. Sådana föremål och ämnen ska enligt förslaget utan dröjsmål överlämnas till polisen.

15 §. Teknisk övervakning. För att skydda arbetet och ordningen i riksdagen samt sörja för säkerheten för dem som befinner sig inom ett skyddsområde får det enligt den föreslagna bestämmelsen inom skyddsområdet och ett tillfälligt skyddsområde genomföras övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som fortlöpande förmedlar eller tar upp bild, ljud och passerkontrolldata. Vid övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som tar upp ljud och bild iakttas vad som i 16 och 17 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet föreskrivs om kameraövervakning. De föreslagna bestämmelserna är nya i lagen.

Teknisk övervakning får enligt förslaget genomföras inom skyddsområdet och inom ett tillfälligt skyddsområde. Genom övervakningen kan man således kontinuerligt följa vad som händer inom skyddsområdet och upptäcka störningar i säkerheten och ordningen i riksdagsfastigheterna och i andra lokaler som riksdagen besitter. Från de dörrar inom skyddsområdet som öppnas med passerkort eller nyckel kan passerkontrolldata samlas in och lagras. Dessa data omfattar uppgift om passerkort och tid samt annan händelseinformation.

Inom ett tillfälligt skyddsområde kan teknisk övervakning genomföras till exempel med hjälp av rörliga kameraövervakningssystem eller med drönare som styrs av säkerhetspersonal och är försedda med kamera. Med hjälp av mobil övervakningsutrustning kan man avsevärt effektivisera övervakningen av ett tillfälligt skyddsområde, där det inte nödvändigtvis i tillräcklig utsträckning finns tillgång till fast installerad övervakningsutrustning.

En sådan teknisk övervakning kan inte genomföras så att den endast omfattar exempelvis personer som besöker riksdagen eller så att övervakningen inte alls riktas mot riksdagsledamöter som kommer till ett riksdagsevenemang som ordnas i ett tillfälligt skyddsområde. Det föreslås därför att bestämmelserna ska tillämpas också på riksdagsledamöter och andra som nämns i 2 § 2 mom. samt som sådana också på anställda hos riksdagen och riksdagsgrupperna (5 § 3 mom.).

Vid teknisk övervakning ska enligt förslaget utöver den föreslagna lagen iakttas vad som i 16 och 17 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet föreskrivs om villkor för kameraövervakning och om öppenhet vid kameraövervakning. Dessa bestämmelser tillämpas när övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som tar upp ljud och bild riktas också till andra än personer i arbetstagarställning inom skyddsområdet.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Teknisk övervakning får således inte användas exempelvis för observation av en viss person eller vissa personer, och teknisk övervakning får inte finnas på toaletter, i omklädningsrum eller på andra motsvarande platser eller i andra personalutrymmen eller i arbetsrum som anvisats för personligt bruk. Teknisk övervakning kan dock riktas mot ett visst arbetsställe under de förutsättningar som närmare anges i 16 § i den nämnda lagen. Information om att teknisk övervakning genomförs och om sättet att genomföra den ska ges på ett synligt sätt i de utrymmen där det finns övervakningsutrustning.

Upptagningar från teknisk övervakning får på grund av 17 § lagen om integritetsskydd i arbetslivet användas endast för de syften för vilka övervakningen har utförts. Med stöd av den föreslagna lagen genomförs teknisk övervakning för att skydda arbetet i riksdagen samt för att sörja för säkerheten och ordningen i riksdagen och i riksdagens ämbetsverk som finns i riksdagens fastigheter. En upptagning ska enligt huvudregeln i 17 § i den nämnda lagen förstöras genast när den inte längre behövs för att nå syftet med övervakningen. Upptagningen ska förstöras senast ett år efter det att upptagningen upphörde.

På behandlingen av passerkontrolldata i säkerhetssyfte tillämpas bestämmelserna i lagstiftningen om behandling av personuppgifter.

16 §. Övervakning av särskilda säkerhetsrum. I paragrafen föreslås nya bestämmelser om övervakning av särskilda säkerhetsrum.

Enligt det föreslagna *1 mom.* får det inte utan tillstånd av säkerhetsdirektören föras in datorer, telefoner eller andra tekniska anordningar eller delar av sådana i ett säkerhetsrum som genom beslut av riksdagens kanslikommission inrättats i skyddsområdet.

Ett särskilt säkerhetsrum inrättas genom beslut av kanslikommissionen och det kan inrättas endast i ett skyddsområde. Säkerhetsrummet är särskilt eftersom det i rummet eller i dess konstruktioner inte finns andra än tillåtna tekniska anordningar eller delar av sådana. Sådana rum behövs för konfidentiell behandling av sekretessbelagda ärenden. Otillåtna tekniska anordningars blotta närvaro i dessa rum kan äventyra behandlingens konfidentialitet och att de uppgifter och åsikter som framförts vid behandlingen av ärendet inte sprids till andra än dem som har rätt till dem. För att säkerhetsrummet ska förbli särskilt föreslås det att otillåtna tekniska anordningar eller delar av sådana inte får föras in i utrymmet ens tillfälligt.

I särskilda säkerhetsrum finns tekniska anordningar som hör till deras egna konstruktioner och är nödvändiga med tanke på användningen av rummen. Säkerheten hos dessa anordningar kontrolleras på förhand och i fortsättningen får de placeras i ett särskilt säkerhetsrum endast med riksdagens säkerhetsdirektörs tillstånd.

För att skydda säkerhetsrummet får enligt det föreslagna *2 mom.* personer som kommer till eller befinner sig i det särskilda säkerhetsrummet samt egendom som de medför säkerhetskontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller någon annan teknisk anordning för att utreda om de innehar en sådan förbjuden anordning som avses i *1 mom.* En säkerhetsperson som sköter övervakningen av ett särskilt säkerhetsrum har enligt *3 mom.* av samma anledning rätt att omhänderta en förbjud-

Lagmotion LM 22/2025 rd

en anordning som påträffas vid kontrollen. Anordningen återlämnas till innehavaren när denne lämnar det särskilda säkerhetsrummet.

På grund av ärendets natur tillämpas den föreslagna regleringen om särskilda säkerhetsrum också på riksdagsledamöter och andra som nämns i 2 § 2 mom. samt på anställda hos riksdagen och riksdagsgrupperna (5 § 3 mom.).

17 §. Ingripande i obemannade luftfartygs färd. I paragrafen föreslås nya bestämmelser om ingripande i ett obemannat luftfartygs färd.

En säkerhetsperson får enligt det föreslagna *1 mom.* förhindra användning av ett obemannat luftfartyg som avses i 2 § 21 punkten i luftfartslagen (864/2014) och annars ingripa i dess färd samt omhänderta det, om luftfartyget obehörigen befinner sig i en sådan zon inom skyddsområdet där verksamhet med luftfartyget är förbjuden eller begränsad med stöd av 11 eller 11 a § i luftfartslagen.

Ett obemannat luftfartyg är enligt luftfartslagen ett luftfartyg som fungerar självständigt eller är konstruerat för att fungera självständigt eller som kan fjärrstyras utan pilot ombord. En sådan anordning kallas ofta också *drönare*. Anordningen kan användas till exempel för flygfotografering. Obemannade luftfartyg tillverkas också för militärt bruk.

Transport- och kommunikationsverket kan med stöd av luftfartslagen av skäl som är nödvändiga förbjuda eller begränsa verksamhet som bedrivs med ett obemannat luftfartyg ovanför objekt och områden som är viktiga med tanke på statens ledning. Verket har begränsat flygning av obemannade luftfartyg i riksdagens närhet så att flygning från fall till fall kan tillåtas på särskilda villkor som riksdagens säkerhetschef ställer (Traficom/583181/03.04.00.00/2024). Restriktionszonen täcker i praktiken i sin helhet luftrummet ovanför det skyddsområde som avses i den föreslagna lagen.

Den föreslagna regleringen gäller således situationer där obemannade luftfartyg obehörigen befinner sig inom den restriktionszon som avses ovan, dvs. fartyget flygs inom zonen utan tillstånd av riksdagens säkerhetsdirektör eller i strid med de särskilda villkor som ställs i tillståndet. Enligt förslaget får en säkerhetsperson då förhindra användning av luftfartyget och annars ingripa i dess färd samt omhänderta det. En säkerhetsperson kan hindra ett obemannat luftfartyg från att flyga eller dess pilot från att fjärrstyra det. Säkerhetspersonen kan till exempel också orsaka en funktionsstörning i luftfartyget. Enligt förslaget ska en säkerhetsperson också kunna omhänderta ett obemannat luftfartyg.

När en säkerhetsperson ingriper i ett obemannat luftfartygs färd eller omhändertar ett obemannat luftfartyg får han eller hon enligt 2 mom. första meningen kortvarigt använda radioutrustning eller någon annan teknisk anordning som inte medför mer än ringa olägenhet i annan radiokommunikation eller i ett allmänt kommunikationsnäts anordningar eller tjänster. Förhindrande av eller annat ingripande i användningen av ett luftfartyg samt omhändertagande av det kan förutsätta användning av en särskild teknisk anordning. En sådan anordning kan enligt förslaget användas endast kortvarigt, eftersom den kan orsaka störningar också i andra anordningar inom dess räckvidd än det obemannade luftfartyg som är föremål för ingripandet. Störningar i andra anordningar kan

Lagmotion LM 22/2025 rd

inte helt uteslutas. En teknisk anordning som en säkerhetsperson använder ska dock enligt förslaget vara sådan att användningen av den inte orsakar mer än ringa olägenhet i annan radiokommunikation eller i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster. Ordparet ”teknisk anordning” ska dock i samband med bestämmelsen förstås i vid bemärkelse så att det omfattar också andra anordningar än sådana som sänder radiosignaler eller stör det allmänna kommunikationsnätets funktion.

En teknisk anordning får enligt 2 *mom.* andra meningen användas, om det är försvarbart med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farlig det obemannade luftfartygets verksamhet är, vilka resurser som står till förfogande samt andra omständigheter som hänför sig till en helhetsbedömning av situationen. Eftersom ingripandet i ett luftfartygs färd är av speciell karaktär föreslås det att bestämmelsen i 5 § 2 *mom.* om att de allmänna principerna för begränsning av utövandet av befogenheter upprepas i anpassad form. De åtgärder som ingår i en säkerhetspersons alla uppgifter ska enligt dessa principer vara motiverade i förhållande till hur viktig och brådskande uppgiften är samt till en helhetsbedömning av situationen.

I kriterierna för bedömning av om ingripande i ett obemannat luftfartygs färd är försvarbart föreslås det uttryckligen att farligheten i luftfartygets verksamhet ska nämnas. Det är klart att till exempel ett obemannat luftfartyg som i underrättelsesyfte flyger inom restriktionszonen är farligare än till exempel drönare som används som leksaker. Det föreslås också att de resurser som står till förfogande uttryckligen nämns som en omständighet som ska beaktas vid bedömningen av om åtgärderna är försvarbara. Uppmärksamhet ska alltså fästas exempelvis vid om uppdraget kan genomföras med andra redskap eller lindrigare metoder som orsakar mindre störningar än åtgärder som riktas mot luftfartyget, såsom att ingripa mot den som flyger luftfartyget.

Det föreslås också att den allmänna nödvändighetsprincipen vid utövandet av befogenheter ska skrivas in i detta sammanhang. En teknisk anordning får enligt föreslagna 2 *mom.* tredje meningen användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att uppdraget ska kunna utföras.

Den säkerhetsperson som utövar befogenheterna ska enligt 2 *mom.* fjärde meningen ha tillräcklig kompetens och utbildning för uppgiften.

Om radioutrustning har använts i en sådan situation som avses i bestämmelsen, ska enligt 2 *mom.* sista meningen Transport- och kommunikationsverket underrättas om detta.

Säkerhetspersoner enligt föreslagna 3 *mom.* har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter som hänför sig till användningen av ett obemannat luftfartyg för att ingripa i ett i 1 *mom.* avsett obemannat luftfartygs färd eller för att identifiera luftfartyget eller en del av dess helhetssystem och fastställa dess position. Rätten att behandla de uppgifter som nämns i bestämmelsen behövs för att ingripandet i luftfartygets färd ska kunna riktas rätt. Uppgifter om radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter ska enligt momentets andra mening utplånas utan dröjsmål efter det att uppdraget har utförts, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Bestämmelser om lagring av uppgifter kan finnas till exempel i lagstiftningen om brottsutredning.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Obemannade luftfartyg som omhändertagits ska enligt det föreslagna 4 mom. överlämnas till polisen utan obefogat dröjsmål.

18 §. *Personskyddsuppgifter.* I paragrafen föreslås det nya bestämmelser om personskyddsuppgifter och om de befogenheter som kan utövas i sådana uppgifter.

Säkerhetsdirektören kan enligt 1 mom. tillsätta en säkerhetsperson med särskild utbildning i personskydd för att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen som behöver särskilt skydd.

Personskydd kan enligt förslaget ges endast en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen. Det kan vara fråga om en internationell gäst eller någon annan gäst som till exempel bjudits in av riksdagens talman. Det ska enligt förslaget finnas ett "särskilt" behov av skydd. Det hänsyftar till att det framkommit någon form av information som ger anledning att anta att ett hot mot personen i fråga kan komma att konkretiseras.

Enligt förslaget ska lämnande av personskydd alltid vara beroende av prövning. Beslut om personskydd fattas av riksdagens säkerhetsdirektör. Endast en säkerhetsperson med särskild utbildning får förordnas till en personskyddsuppgift.

Riksdagens säkerhetsdirektör ska enligt 1 mom. *andra meningen* underrätta en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef om en personskyddsuppgift.

Med stöd av 2 mom. första meningen har en säkerhetsperson vid skötseln av en personskyddsuppgift rätt att avlägsna en person från den skyddade personens närhet, om det på grund av personens hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av personens tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att göra sig skyldig till brott mot den skyddade personens liv, hälsa, frihet eller egendom. Avlägsnande av en person från den skyddade personens närhet innebär att den som orsakat hotet flyttas något längre bort från den skyddade personens närhet. En förutsättning är att det utifrån de grunder som nämns i bestämmelsen bedöms att den som förorsakar hotet kan komma att göra sig skyldig till ett brott som riktar sig mot den skyddade personens liv, hälsa, frihet eller egendom.

Den som förorsakar ett hot mot den skyddade personen kan gripas med stöd av andra meningen i 2 mom., om avlägsnandet av honom eller henne från den skyddade personens närhet sannolikt inte är en tillräcklig åtgärd för att förhindra ett brott. Gripande av en person är en strängare åtgärd än avlägsnande från en skyddad persons närhet och kan vidtas endast om hotet inte bedöms upphöra genom att den som orsakat hotet avlägsnas från den skyddade personens närhet.

En säkerhetsperson har med stöd av det föreslagna 14 § 2 mom. rätt att kroppsvisitera den gripne och de saker han eller hon medför för att utreda om den gripne innehar föremål eller ämnen med vilka han eller hon kan utsätta sig själv eller andra för fara.

Enligt tredje meningen i det föreslagna 2 mom. ska den gripne utan dröjsmål överlämnas till polisen. Likaså ska farliga föremål eller ämnen som fräntagits den gripne med stöd av 14 § 3 mom. överlämnas till polisen.

Lagmotion LM 22/2025 rd

En säkerhetsperson i personskyddsuppgifter ska utifrån den aktuella situationen och händelseförloppet bedöma behovet av att utöva sina befogenheter. Säkerhetspersonen ska också då iakttä bestämmelserna om att begränsa utövandet av befogenheter i 5 § i den föreslagna lagen, såsom principerna om nödvändighet och proportionalitet.

På grund av personskyddsuppgiftens särskilda karaktär föreslås det att det i 3 mom. tas in bestämmelser om användning av maktmedel för att avvärja ett angrepp. I sak motsvarar bestämmelserna det som föreskrivs om rätten till nödvärn. Bestämmelser om en säkerhetspersons rätt att använda maktmedel vid avlägsnande av en person från en skyddad persons närhet och gripandet av den som orsakat hotet finns i 19 § 1 mom. i den föreslagna lagen.

För att avvärja ett angrepp som redan inletts eller är omedelbart överhängande och som riktas mot en skyddad persons liv, kroppsliga integritet, frihet, egendom eller hemfrid har den som förordnats till en personskyddsuppgift med stöd av 3 mom. första meningen rätt att använda maktmedel som utifrån en helhetsbedömning kan anses försvarbara med beaktande av den skyddade persons säkerhet och hur farligt motståndet är. Maktmedel får enligt momentets andra mening användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att avvärja ett angrepp.

Den som förordnats till ett personskyddsuppdrag ska med stöd av sista meningen i 3 mom. utan dröjsmål underrätta en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef om att maktmedel har använts för att avvärja ett angrepp.

19 §. Maktmedel. Det föreslås att det i paragrafen tas in grundläggande bestämmelser om användning av maktmedel.

Enligt paragrafens 1 mom. får en säkerhetsperson i sin uppgift använda maktmedel som med hänsyn till personens uppträdande och andra omständigheter kan anses försvarbara, om det behövs för att visitera en person, för att frånta en person en förbjuden artikel, för att hindra en person att komma in på skyddsområdet eller det tillfälliga skyddsområdet, för att avlägsna en person från skyddsområdet eller från en skyddad persons närhet och för att gripa någon, för att förhindra att en gripen flyr samt för att ingripa i ett obemannat luftfartygs färd eller omhänderta ett obemannat luftfartyg. Försvarbarheten ska bedömas med hänsyn till hur hotfull situationen är och hur farligt motståndet är samt andra omständigheter som inverkar på en helhetsbedömning av situationen. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889).

I sak motsvarar momentet huvudsakligen 12 § 1 mom. i den gällande lagen. Det föreslås dock för tydlighetens skull att det till bestämmelsen fogas ett omnämnande av användning av maktmedel för att förhindra att den gripne flyr. I stället för benämningen säkerhetskontrollör används i förslaget benämningen säkerhetsperson och vid sidan av skyddsområde nämns i förslaget även tillfälligt skyddsområde. Det föreslås också att det till bestämmelsen fogas ett omnämnande av rätten att använda maktmedel vid avlägsnande av en person från närheten av en skyddad person i samband med den personskyddsuppgift som avses i 18 § samt av den i den föreslagna 17 § avsedda rätten att använda maktmedel vid ingripande i obemannade luftfartygs färd eller omhändertagande av ett obemannat luftfartyg. Med ”visitera en person” avses i bestämmelsen alla kontroller och visitationer som riktar sig mot en person och utförs med stöd av den föreslagna lagen.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Maktmedelsredskap som säkerhetspersoner får använda enligt det föreslagna 2 mom. är gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen (1/1998) samt handbojor, högst 70 cm långa batonger, teleskopbatong, tryckluftsdriven projektilavfyrare och elpistol. Säkerhetspersonerna ska bära maktmedelsredskapen så diskret som möjligt.

I den gällande lagen finns bestämmelser om maktmedelsredskap i 12 § 2 mom. Jämfört med detta har förslaget kompletterats med tryckluftsdriven projektilavfyrare och elpistol. Som en smärre precisering föreslås det att det i momentet ska nämnas att med gasspray avses gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen. Dessutom föreslås det att benämningen säkerhetskontrollör ersätts med säkerhetsperson i momentet. Bestämmelsen om att maktmedelsredskap ska bäras så diskret som möjligt ingår också i 12 § 2 mom. i den gällande lagen.

En säkerhetsperson får enligt förslaget enbart använda maktmedelsredskap som han eller hon fått specifik utbildning för. Förslaget motsvarar till dessa delar 12 § 3 mom. i den gällande lagen, men i stället för benämningen säkerhetskontrollör används i förslaget benämningen säkerhetsperson.

Det föreslås att det i 3 mom. tas in bestämmelser om maktmedelsredskap för den som förordnats till en personskyddsuppgift. Maktmedelsredskapen kan utöver de ovan nämnda redskapen dessutom omfatta skjutvapen som avses i 2 § i skjutvapenlagen. Ett sådant är enligt huvudregeln ett redskap med vilket kulor, hagel, andra projektiler eller förlamande ämnen med hjälp av detonationstryck. Skjutvapen kan på grund av personskyddsuppgiftens särskilda karaktär i vissa fall vara ett nödvändigt maktmedelsredskap till exempel för att avvärja ett angrepp på en skyddad person. Arten av och risknivån för det hot som riktas mot den skyddade personen bedöms på förhand från fall till fall. När det finns en risk för fara som hotar liv och hälsa kan beredskapen att avvärja den i extrema situationer kräva att en säkerhetsperson i en personskyddsuppgift bär vapen. Säkerhetsdirektören gör i varje enskilt fall en bedömning av behovet av att bära skjutvapen i en personskyddsuppgift.

Skjutvapen får enligt 3 mom. andra meningen bäras endast av en säkerhetsperson med skytteutbildning som årligen visar att han eller hon har tillräcklig skicklighet i hanteringen av skjutvapen och tillräcklig skjutskicklighet.

Skjutvapen ska på grund av 2 mom. i den föreslagna paragrafen bäras så diskret som möjligt i personskyddsuppgifter.

I 4 mom. föreslås nya bestämmelser om nödvärn. En säkerhetsperson i tjänsteuppdrag har enligt förslaget dessutom rätt till nödvärn enligt vad som föreskrivs i 4 kap. 4 § i strafflagen. Säkerhetspersonen handlar också då under tjänsteansvar. Vid bedömningen av om nödvärn kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på säkerhetspersonen med beaktande av dennes utbildning och erfarenhet. Den föreslagna bestämmelsen förtydligar att en säkerhetsperson också vid nödvärn handlar under tjänsteansvar (HD 2004:75). Motsvarande bestämmelse finns i 2 kap. 17 § 2 mom. i polislagen (872/2011).

20 §. *Användning av skjutvapen.* Det föreslås att det i paragrafen tas in nya bestämmelser om användning av skjutvapen, eftersom skjutvapen kan höra till de maktmedelsredskap som den som förordnats till en personskyddsuppgift har rätt att använda.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Skjutvapen får enligt det föreslagna 1 mom. användas endast när man försöker stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten.

Den fara som avses i förslaget ska alltså vara allvarlig. En sådan fara utgörs till exempel inte enbart av ett grälsjukt beteende, hot om våld eller av att hytta med knytnäven, även om det sker nära en annan person. Men ju större risken för kränkning av en skyddad persons fysiska integritet är, desto allvarligare måste faran bedömas vara. Det är också relevant hur hotfullt den som orsakar faran uppträder på det stora hela samt om personen exempelvis har tillgång till föremål som ökar faran. Den fara som avses i bestämmelsen ska gälla någon annans liv eller hälsa. Till exempel våld mot föremål ger därför inte i sig rätt att använda vapen, om inte våldet på det sätt som avses i bestämmelsen orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa.

Den fara som avses i bestämmelsen ska vara allvarlig men också direkt. Faran ska alltså direkt och tydligt vara riktad mot någon annan, och den ska på så sätt vara omedelbart överhängande att dröjsmål med motåtgärder sannolikt skulle leda till att faran leder till faktiska skador.

Skjutvapen får, om de förutsättningar som avses i bestämmelsen uppfylls, användas endast för att stoppa en persons verksamhet som orsakar fara. Syftet med användningen av ett vapen kan därför inte vara att orsaka allvarlig fara för den hotande personens liv eller hälsa. Syftet kan endast vara att stoppa verksamhet som medför fara för någon.

Användning av skjutvapen är den sista utvägen. Enligt förslaget får ett skjutvapen användas endast om det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamhet som medför fara.

Med användning av skjutvapen avses enligt det föreslagna 2 mom. varning för användning av skjutvapen, hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Enligt den föreslagna lagen betraktas det däremot inte som användning av skjutvapen att ta fram och osäkra ett skjutvapen.

Med hot om skjutvapen avses riktande av vapen så att den som vapnet riktas mot, med hänsyn till allmän livserfarenhet, har grundad anledning att förmoda att han eller hon blir föremål för användning av vapnet som maktmedel om inte den befallning som gränsbevakningsmannen förstärker med vapnet efterföljs.

Beslut om vapenhot och avlossande av skott ska enligt 3 mom. fattas av riksdagens säkerhetsdirektör eller av en av denne förordnad person i säkerhetspersonalen. Om detta inte är möjligt på grund av att situationen är brådskande, kan den säkerhetsperson som sköter uppgiften besluta om vapenhot och avlossande av skott.

Att hota med skjutvapen och avlossa skott är mycket allvarliga sätt att använda maktmedel. Därför är det motiverat att beslutsfattandet om användningen av dessa metoder i första hand sker på chefsnivå. Å andra sidan är det klart att det i praktiken kan uppstå brådskande situationer där det inte är möjligt att begära tillstånd att använda skjutvapen eller där den tid som behövs för begäran och beslutsfattande kan fördröja de nödvändiga åtgärderna på ett sätt som i sig orsakar fara. I så-

Lagmotion LM 22/2025 rd

dana brådsakande situationer beslutar den säkerhetsperson som utför uppgiften om vapenhot och avlossande av skott.

Varning för användning av skjutvapen är enligt förslaget också sådan användning av skjutvapen som avses i lagen, men beslut om varning ska fattas av den säkerhetsperson som utför uppgiften på fältet.

Bestämmelser om användning av skjutvapen som i sak motsvarar förslaget finns till exempel i 2 kap. 19 § i polislagen, 35 c § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 25 § i tullagen (304/2016).

Enligt 3 mom. sista meningen ska polisen underrättas om att skjutvapen har använts.

21 §. Handräckning. I paragrafen föreslås en bestämmelse som motsvarar 13 § i den gällande lagen, enligt vilken riksdagens kansli har rätt att få handräckning av polisen för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen.

22 §. Närmare bestämmelser. I paragrafen föreslås en sedvanlig bestämmelse om att kanslikommissionen får utfärda närmare föreskrifter om hur den verksamhet som avses i den föreslagna lagen ska ordnas i praktiken, om tekniska detaljer och om den utbildning inom säkerhetsbranschen som krävs för uppgifter enligt den föreslagna lagen och om tjänstedräkt för säkerhetspersoner.

Med stöd av 14 § i den gällande lagen får kanslikommissionen utfärda närmare föreskrifter om hur den verksamhet som avses i lagen ska ordnas i praktiken, om tekniska detaljer och om den utbildning inom säkerhetsbranschen som 3 § kräver.

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om olika utbildningskrav i 4 § 2 mom. (utbildning inom säkerhetsbranschen), 11 § (utbildning för kontroll av försändelser), 17 § 2 mom. (utbildning för användning av tekniska anordningar), 19 § 2 mom. (utbildning i användningen av specifika maktmedelsredskap) och 19 § 3 mom. (skjutvapenutbildning). Exempelvis polisens utbildning i de funktioner som avses i bestämmelsen torde kunna skräddarsys så att den motsvarar behoven hos riksdagens säkerhetspersonal.

I lagen föreslås också en ny bestämmelse om kanslikommissionens behörighet att meddela föreskrifter om tjänstedräkt för säkerhetspersoner. Bestämmelser om användning av tjänstedräkt för säkerhetspersoner finns i 4 § 4 mom. i den föreslagna lagen.

23 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreslås en sedvanlig bestämmelse om lagens ikraftträdande och en bestämmelse om upphävande av den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om rätten för den som förordnats till säkerhetskontrollör med stöd av den lag som föreslås bli upphävd att utöva en säkerhetspersons befogenheter enligt den föreslagna lagen utan det förordnande av generalsekreteraren som avses i 4 §. Säkerhetskontrollörerna blir alltså direkt med stöd av lagens övergångsbestämmelse sådana säkerhetspersoner som avses i den föreslagna lagen.

8. Ikraftträdande

Lagmotion LM 22/2025 rd

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2026.

9. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den nuvarande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen kom till med grundlagsutskottets medverkan (GrUB 3/2008 rd). I den föreslagna nya lagen föreskrivs det bland annat om de områden och personer som lagen gäller, tillåtna metoder för kroppsvisitation, kontroll av post och andra försändelser, avvisning av personer från skyddsområdet, teknisk övervakning och maktmedelsredskap. Regleringen påminner i stor utsträckning om den gällande regleringen. Förslaget innehåller dock nya bestämmelser om ingripande i ett obemannat luftfartygs färd och om personskyddsuppgifter.

Tillämpningsområde

På riksdagsledamöter tillämpas enligt 2 § 2 mom. endast lagens bestämmelser om teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum. Regleringen skiljer sig till denna del från den gällande lagen, enligt vars 1 § 3 mom. lagen inte tillämpas på riksdagsledamöter. Grundlagsutskottet ansåg vid behandlingen av den gällande lagen att den stod i samklang med grundlagens 30 § 1 mom. som föreskriver att en riksdagsledamot inte får förhindras att utöva sitt uppdrag som riksdagsledamot (GrUB 3/2008 rd, s. 3).

De befogenheter som nu föreslås bli tillämpade på riksdagsledamöter ingriper endast i mycket liten utsträckning i deras verksamhet. Den fortlöpande tekniska övervakning som avses i 15 § kan inte heller genomföras så att den endast gäller exempelvis personer som besöker riksdagen. Enbart närvaron av en otillåten teknisk anordning i ett särskilt säkerhetsrum kan å sin sida äventyra behandlingens konfidentialitet och att de uppgifter och åsikter som framförts vid behandlingen av ärendet inte sprids till andra än dem som har rätt till dem. Därför är det nödvändigt att den föreslagna regleringen i 16 § om övervakning av särskilda säkerhetsrum tillämpas också på riksdagsledamöter. De föreslagna bestämmelserna bedöms inte vara problematiska med avseende på 30 § i grundlagen.

Det föreslås att lagen tillämpas också på lokaler som används tillfälligt av riksdagen och i dessas omedelbara närhet, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerhet och ordning vid ett evenemang som ordnas av riksdagen och som förutsätter särskilt skydd (tillfälligt skyddsområde). Regleringen påminner nära om 3 § i lagen om säkerhetsskydd i statsrådet, som stiftades med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 10/2013 rd).

Vid bedömningen av den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen konstaterade grundlagsutskottet att syftet med regleringen var att komplettera lagstiftningen om allmän ordning och säkerhet genom att tillåta att riksdagen i förekommande fall vidtar säkerhetsåtgärder när det annars skulle vara polisens sak att upprätthålla ordningen (GrUB 3/2008 rd, s. 3/I). Grundlagsutskottet har betonat att bland annat upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet hör till polisens uppgifter (GrUU 3/2022 rd, stycke 4). Den nu föreslagna regleringen om tillfälligt skyddsområde utvidgar det geografiska tillämpningsområdet för befogenheterna för riksdagens säkerhetspersonal. Regleringen är dock i sak (ett evenemang där det krävs särskilt skydd) och tidsmässigt (högst två veckor åt gången) rätt begränsad. Dessutom gäller den endast riksdagsevenemang som hålls i

Lagmotion LM 22/2025 rd

lokaler som riksdagen tillfälligt använder. Regleringen bedöms inte vara problematisk med avseende på grundlagen.

Ingripande i ett luftfartygs färd

Bestämmelser om ingripande i obemannade luftfartygs färd föreslås i 17 §. Bestämmelsen påminner nära om 7 v § i kärnenergilagen, som stiftats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 22/2020 rd).

Säkerhetspersoner har enligt det föreslagna 17 § 3 mom. rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter som har samband med användningen av obemannade luftfartyg, i syfte att ingripa i ett obemannat luftfartygs färd eller för att identifiera luftfartyget eller en del i dess helhetssystem och för att fastställa dess position. Uppgifter om radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter ska utplånas utan dröjsmål efter det att uppdraget har utförts, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Grundlagsutskottet har i ett motsvarande regleringssammanhang (GrUU 22/2020 rd, s. 6) konstaterat att identifieringsuppgifter om kommunikation i sig omfattas av skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden enligt 10 § 2 mom. i grundlagen. Enligt grundlagsutskottet handlar fjärrstyrningen av obemannade luftfartyg till ett område som är förbjudet för sådan luftfart inte om sådana förtroliga meddelanden som avses i 10 § 2 mom. i grundlagen och som man genom bestämmelsen i grundlagen över huvud taget har för avsikt att ge grundlagens skydd (GrUU 22/2020 rd, s. 6, se även GrUU 62/2010 rd, s. 5, GrUU 15/2024 rd, stycke 9, och GrUU 62/2024 rd, stycke 10—12). Inte heller i den nu föreslagna regleringen bedöms det vara fråga om kommunikation som omfattas av skyddet i 10 § 2 mom. i grundlagen.

Personskyddsuppgifter

Säkerhetsdirektören kan enligt 18 § 1 mom. i lagförslaget tillsätta en säkerhetsperson med särskild utbildning i personskydd för att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen som behöver särskilt skydd. Bestämmelser om de befogenheter som kan användas i personskyddsuppgifter föreslås i 2 och 3 mom. i samma paragraf. De maktmedelsredskap som den som förordnats till en personskyddsuppgift får använda kan dessutom omfatta skjutvapen (19 § 3 mom.).

Bestämmelserna om personskydd påminner om 18 a, 22 a och 22 b § i lagen om försvarsmakten. Grundlagsutskottet har vid bedömningen av den regleringen konstaterat att i lagstiftningen har upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet anförtratts polisen. Det har enligt utskottet normalt krävts särskilda grunder för att uppgifter och befogenheter som hör till polisen anvisas andra myndigheter (GrUU 67/2016 rd, s. 3). Grundlagsutskottet har i tidigare utlåtanden påpekat att ett lagfäst bemyndigande för en annan myndighet än polisen att göra intrång i de grundläggande fri- och rättigheterna inte utan vidare är förenligt med det nödvändighetskrav som ingår i förutsättningarna (se GrUU 10/2016 rd, s. 3, GrUU 49/2014 rd, s. 2/I, GrUU 37/2002 rd, s. 1—2, och GrUU 2/1996 rd, s. 3/I). Utskottet betonar att polisen har särskild utbildning för och erfarenhet av att utöva de befogenheter som innefattar inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 67/2016 rd, s. 3).

Lagmotion LM 22/2025 rd

Grundlagsutskottet ansåg att det ytterligare bör prövas om det finns tillräckligt starka grunder för de föreslagna bestämmelserna och om syftena med propositionen kan uppnås genom alternativa arrangemang som innebär att uppgiften att upprätthålla allmän ordning och säkerhet på allmän plats i princip oförändrat kvarstår hos polisen (GrUU 67/2016 rd, s. 3). Grunden för den nu föreslagna regleringen är att förändringarna i omvärlden lett till att man oftare än tidigare måste överväga att förordna en säkerhetsperson för att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen. Personskyddsuppgifter sköts i nuläget utan särskilda bestämmelser om befogenheter, vilket betyder att den rättsliga ställningen och handlingsmöjligheterna för en tjänsteman vid riksdagen som förordnats till en sådan uppgift bestäms utifrån den allmänna lagstiftningen. I situationer som omedelbart hotar liv, hälsa eller egendom kan nödvärn enligt 4 kap. 4 § i strafflagen, nödtillstånd enligt 4 kap. 5 § i strafflagen och allmän rätt att gripa en person enligt 2 kap. 2 § i tvångsmedelslagen bli tillämpliga. Den rättsliga ställningen och behörigheten för en tjänsteman i en personskyddsuppgift ska dock grunda sig på uttryckliga bestämmelser i lag.

Personskyddsuppgiften är begränsad till att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen som behöver särskilt skydd. Det föreslås exakta bestämmelser om säkerhetspersoners befogenheter och användning av maktmedel. När personskyddsuppgifter utförs ska de allmänna principerna för begränsning av utövandet av befogenheter i 5 § 2 mom. tillämpas (jfr GrUU 67/2016 rd, s. 3).

De maktmedelsredskap som den som förordnats till en personskyddsuppgift får använda kan enligt 19 § 3 mom. i lagförslaget omfatta skjutvapen. Skjutvapen får bäras endast av en säkerhetsperson med skjutvapenutbildning som årligen visar att han eller hon har tillräcklig skicklighet i hanteringen av skjutvapen och tillräcklig skjutskicklighet. Bestämmelser om användning av skjutvapen föreslås också i 20 §, där användningen av skjutvapen begränsas på motsvarande sätt som i 2 kap. 19 § i polislagen, som stiftades med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 67/2010 rd).

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser uttryckligen om användning av skjutvapen framför allt i situationer där det har varit fråga om befogenheter för någon annan än en tjänsteman. Vid bedömningen av lagen om privata säkerhetstjänster konstaterade utskottet att bestämmelserna om bärande av skjutvapen måste preciseras för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Bärande av skjutvapen kunde i lagen till exempel kopplas endast till vissa typer av uppgifter, såsom värdetransporter, och endast väktare som har genomgått en särskild introducerande utbildning kunde tillåtas bära vapen (GrUU 28/2001 rd, s. 4/II). Enligt grundlagsutskottet kunde uppgiften som säkerhetsperson vid en kärnanläggning anses vara jämförbar med en bevakningsuppgift som ansvarar för värdetransport och där det är motiverat att bära skjutvapen. I lagen hade bärandet och användningen av vapen begränsats och det förutsattes också att säkerhetspersonalen hade behövlig utbildning. Utskottet ansåg att grunderna för kärnenergilagens bestämmelser om användning av skjutvapen var ändamålsenliga (GrUU 22/2020 rd, s. 4—5).

Enligt den nu föreslagna regleringen får skjutvapen användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får bäras endast av en säkerhetsperson med skjutvapenutbildning som årligen visar att han eller hon har tillräcklig skicklighet i hanteringen av skjutvapen och tillräcklig skjutskicklighet. Säkerhetspersonerna är

Lagmotion LM 22/2025 rd

tjänstemän vid riksdagen. Bestämmelserna om användning av skjutvapen bedöms uppfylla de krav som i grundlagsutskottets praxis ställs på motsvarande reglering.

Motionsställarna anser att lagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med beaktande särskilt av att regleringen berör riksdagens verksamhet är det dock önskvärt att lagmotionen föreläggs grundlagsutskottet för behandling.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande lagförslag:

Lag

om säkerhetsskydd i riksdagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att skydda arbetet i riksdagen och sörja för att säkerhet och ordning upprätthålls i riksdagen och i riksdagens ämbetsverk i riksdagens fastigheter.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Lagen tillämpas i riksdagens hus och andra lokaler som riksdagen förfogar över och i dessas omedelbara närhet (*skyddsområde*). Lagen tillämpas också på lokaler som används tillfälligt av riksdagen och i dessas omedelbara närhet, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerhet och ordning vid ett evenemang som ordnas av riksdagen och kräver särskilt skydd (*tillfälligt skyddsområde*).

Lagen gäller personer som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde. På riksdagsledamöter och ministrar som inte är riksdagsledamöter samt på riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet tillämpas dock endast lagens bestämmelser om teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum. Lagens bestämmelser om kontroll av post och andra försändelser tillämpas på alla försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde.

Lagens bestämmelser om personskyddsuppgifter tillämpas också på andra ställen i Finland än inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde.

I fråga om polisens uppgifter och befogenheter gäller vad som särskilt föreskrivs om dem.

Lagmotion LM 22/2025 rd

3 §

Beslut om tillfälligt skyddsområde

Riksdagens generalsekreterare beslutar om ett tillfälligt skyddsområde och dess gränser på framställning av säkerhetsdirektören. Beslutet fattas för viss tid, högst två veckor åt gången. Polisinsineringen på den ort där det tillfälliga skyddsområdet är beläget ska informeras om beslutet.

Ett tillfälligt skyddsområde ska märkas ut på ett synligt sätt.

4 §

Riksdagens säkerhetspersonal

Till riksdagens säkerhetspersonal hör säkerhetsdirektören, som leder säkerhetsavdelningen, och ett behövligt antal övriga anställda.

Andra befogenheter enligt denna lag än de som enligt 11 § berättigar till kontroll av försändelser får utövas bara av en sådan tjänsteman vid riksdagen som har lämplig utbildning inom säkerhetsbranschen och som riksdagens generalsekreterare utsett till *säkerhetsperson*.

Den som utsetts till säkerhetsperson ges ett tjänstemärke som har fastställts av säkerhetsdirektören. Säkerhetspersonen ska bära med sig tjänstemärket när han eller hon utför de uppgifter som avses i denna lag. Säkerhetspersonen ska vid behov presentera sig som en säkerhetsperson med rätt att utöva befogenheter för den som är föremål för en åtgärd och på begäran visa upp sitt tjänstemärke, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden. Säkerhetspersonen ska på begäran underätta den som är föremål för en åtgärd om grunden för åtgärden, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden.

När en säkerhetsperson utför andra uppgifter än personskyddsuppgifter ska han eller hon vara klädd i tjänstedräkt för säkerhetspersoner eller bära något annat synligt kännetecken som visar säkerhetspersonens ställning.

5 §

Begränsningar

Allmänhetens rätt att följa plenum eller öppenheten i riksdagens arbete får inte med stöd av denna lag begränsas mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till lagens syfte.

De uppgifter som avses i denna lag ska skötas sakligt, opartiskt, på ett sätt som främjar försonlighet och med iakttagande av likabehandling. Uppgifterna får inte orsaka större skada eller ingripa i någons rättigheter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att uppgifterna ska kunna utföras. De åtgärder som ingår i uppgifterna ska vara motiverade i förhållande till hur viktiga och brådskande uppgifterna är och till den sammantagna situationen.

Andra befogenheter enligt denna lag än de som anges i 15 och 16 § får utövas mot anställda vid riksdagens kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli och riksdagsgrupperna endast när det föreligger en omedelbar och allvarlig fara som hotar säkerheten eller ordningen i riksdagen eller när riksdagens generalsekreterare av särskilda skäl på framställning från riksdagens säkerhetsdirektör separat bestämmser så. Säkerhetspersonen ska då utan dröjsmål informera riksdagens säkerhetsdirektör om utövandet av befogenheterna.

Lagmotion LM 22/2025 rd

6 §

Särskilda villkor för tillträde till skyddsområde

Generalsekreteraren får som villkor för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde ställa att personen har ett tillstånd att komma in på området eller en inbjudan att delta i ett möte eller ett evenemang på området. Som villkor för tillträde får också ställas att personen legitimerar sig eller lämnar ytterkläder och annan medhavd egendom för förvaring i ett utrymme som reserverats för ändamålet.

7 §

Identitetskontroll

Säkerhetspersonerna har rätt att av den som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde få veta hans eller hennes namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid.

8 §

Säkerhetskontroll

De som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och egendom som de har med sig får säkerhetskontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller annan teknisk anordning för att ta reda på om de har med sig föremål eller ämnen (*förbjudna artiklar*)

1) som kan innebära fara för andras säkerhet eller allvarligt störa arbetet och ordningen i riksdagen,

2) som särskilt lämpar sig för att skada egendom, eller

3) som enligt lag eller med stöd av lag inte får innehas.

Medhavd egendom får kontrolleras också på annat sätt än med tekniska anordningar.

Egendom som upptäcks inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får kontrolleras på det sätt som nämns i 1 och 2 mom., om det finns anledning att misstänka att den innehåller förbjudna artiklar.

9 §

Kroppsvisitation

Om det till följd av säkerhetskontrollen eller annars finns grundad anledning att misstänka att en person bär med sig en förbjuden artikel inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, får personen kroppsvisiteras för att ta reda på vad personen har i sina kläder eller annars bär på sig eller har i medhavda föremål.

Kroppsvisitationen ska utföras manuellt eller med hjälp av en metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Kroppsvisitationen får inte kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget. Vid visitationen ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas.

10 §

Kontroll av fordon

Fordon som kör in eller befinner sig på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och lasten i fordonet får kontrolleras med hjälp av en teknisk anordning som lämpar sig för kontroll av fordon eller på något annat lämpligt sätt för att ta reda på om det finns förbjudna artiklar i fordonet eller lasten.

11 §

Kontroll av försändelser

Post och andra försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får utan att öppnas genomlysas eller kontrolleras på annat sätt av en säkerhetsperson eller av en tjänsteman vid riksdagen som fått utbildning för uppgiften, för att ta reda på om försändelsen innehåller förbjudna artiklar.

Om det till följd av kontrollen eller annars finns anledning att misstänka att en postförsändelse eller annan försändelse innehåller förbjudna artiklar, får försändelsen stoppas och i förekommande fall överlåtas till polisen. Mottagaren av försändelsen ska utan dröjsmål informeras om en sådan åtgärd och orsaken till den.

12 §

Omhändertagande och förvaring av förbjudna artiklar

Säkerhetspersonerna har rätt att omhänderta förbjudna artiklar enligt 8 § som de har påträffat vid säkerhetskontroll, kroppsvisitation eller i annat sammanhang.

Innehavarna ska återfå omhändertagna förbjudna artiklar då de avlägsnar sig från skyddsområdet eller det tillfälliga skyddsområdet. Om det enligt lag eller med stöd av lag är förbjudet för personen i fråga att inneha artikeln, ska artikeln dock utan obefogat dröjsmål överlåtas till polisen.

13 §

Vägrande av tillträde och avlägsnande

En person får vägras tillträde till eller uppmanas att avlägsna sig från skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde

- 1) om hans eller hennes identitet inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt,
- 2) om han eller hon vägrar underkasta sig säkerhetskontroll eller kroppsvisitation, eller

Lagmotion LM 22/2025 rd

3) om det på grund av hans eller hennes hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av hans eller hennes tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att förorsaka fara för andras säkerhet eller störa arbetet och ordningen i riksdagen,

4) om han eller hon inte uppfyller de särskilda villkor som med stöd av 6 § ställts som förutsättning för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, eller

5) om han eller hon obehörigen vistas inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde eller i en del av området som är stängd för allmänheten.

En person kan vägras tillträde till eller avlägsnas från skyddsområdet och ett tillfälligt skyddsområde, om han eller hon vägrar lyda en order eller ett förbud som avses i 1 mom. och som en säkerhetsperson gett för att skydda arbetet eller ordningen i riksdagen och om skyddet av arbetet eller ordningen kräver det.

14 §

Gripande

En person får gripas, om åtgärden att vägra denne tillträde till ett skyddsområde eller ett tillfälligt skyddsområde eller att avlägsna honom eller henne därifrån är uppenbart otillräcklig och om gripandet är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot andra människor eller egendom. Bestämmelser om rätt till gripande i personskyddsuppgifter finns i 18 §. Den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

En säkerhetsperson som utövar sin rätt att gripa har rätt att kroppsvisitera den gripne och kontrollera de saker han eller hon medför för att ta reda på om den gripne innehar föremål eller ämnen med vilka han eller hon kan utsätta sig själv eller andra för fara.

En säkerhetsperson har rätt att frånta den visiterade personen farliga föremål eller ämnen som påträffats vid visitationen eller kontrollen. Föremål och ämnen som fråntagits den visiterade personen ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

15 §

Teknisk övervakning

Inom skyddsområdet och inom ett tillfälligt skyddsområde får övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som fortlöpande förmedlar eller tar upp bild, ljud och passerkontrolldata genomföras för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen samt sörja för säkerheten för dem som befinner sig inom skyddsområdet. Vid övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som tar upp ljud eller bild iakttas vad som i 16 och 17 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) föreskrivs om kameraövervakning.

16 §

Övervakning av särskilda säkerhetsrum

Datorer, telefoner eller andra tekniska anordningar eller delar av sådana (*förbjudna anordningar*) får inte utan tillstånd av säkerhetsdirektören föras in i ett särskilt säkerhetsrum som genom beslut av riksdagens kanslikommission inrättats i skyddsområdet.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Personer som kommer till eller befinner sig i ett särskilt säkerhetsrum samt egendom som de medför får kontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller någon annan teknisk anordning för att ta reda på om de innehar en förbjuden anordning.

En säkerhetsperson som sköter övervakningen av ett särskilt säkerhetsrum har rätt att omhänderta en förbjuden anordning som påträffas vid kontrollen. Anordningen återlämnas till innehavaren när denne lämnar det särskilda säkerhetsrummet.

17 §

Ingripande i obemannade luftfartygs färd

En säkerhetsperson får förhindra användning av ett obemannat luftfartyg som avses i 2 § 21 punkten i luftfartslagen (864/2014) och annars ingripa i dess färd samt omhänderta det, om luftfartyget obehörigen befinner sig i en sådan zon inom skyddsområdet där verksamhet med obemannade luftfartyg är förbjuden eller begränsad med stöd av 11 eller 11 a § i luftfartslagen.

När en säkerhetsperson ingriper i ett obemannat luftfartygs färd eller omhändertar ett obemannat luftfartyg får han eller hon kortvarigt använda radioutrustning eller någon annan teknisk anordning som inte orsakar mer än ringa olägenhet i annan radiokommunikation eller i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster. Radioutrustning eller andra tekniska anordningar får användas om det är försvarbart med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farlig det obemannade luftfartygets verksamhet är och vilka resurser som står till förfogande samt med hänsyn till övriga omständigheter som är relevanta för en samlad bedömning av situationen. Radioutrustning eller andra tekniska anordningar får användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att utföra uppdraget. Den säkerhetsperson som utövar befogenheterna i fråga måste ha tillräcklig kompetens och utbildning för uppgiften. Transport- och kommunikationsverket ska underrättas om användningen av radioutrustning.

Säkerhetspersoner har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter som har samband med användningen av obemannade luftfartyg i syfte att ingripa i ett i 1 mom. avsett obemannat luftfartygs färd eller för att identifiera luftfartyget eller en del i dess helhetssystem och för att fastställa dess position. Uppgifter om radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter ska utan dröjsmål utplånas efter det att uppdraget utförts, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Ett obemannat luftfartyg som har omhändertagits ska överlämnas till polisen utan obefogat dröjsmål.

18 §

Personskyddsuppgifter

Säkerhetsdirektören får tillsätta en säkerhetsperson med särskild utbildning i personskydd för att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen som behöver särskilt skydd. Riksdagens säkerhetsdirektör ska underrätta en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef om en personskyddsuppgift.

När en säkerhetsperson sköter en personskyddsuppgift har han eller hon rätt att avlägsna en person från den skyddade personens närhet, om det på grund av personens hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av personens tidigare uppträdande

Lagmotion LM 22/2025 rd

är sannolikt att han eller hon kommer att göra sig skyldig till brott mot den skyddade personens liv, hälsa, frihet eller egendom. Personen kan gripas, om avlägsnande från den skyddade personens närhet sannolikt inte är en tillräcklig åtgärd för att förhindra brott. Den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

För att avvärja ett angrepp som redan inletts eller är omedelbart överhängande och som riktas mot en skyddad persons liv, kroppsliga integritet, frihet, egendom eller hemfrid har den som förordnats till en personskyddsuppgift rätt att använda maktmedel som utifrån en samlad bedömning kan anses försvarbara med beaktande av den skyddade personens säkerhet och hur farligt motståndet är. Maktmedel får användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att avvärja ett angrepp. Om en säkerhetsperson som förordnats till en personskyddsuppgift har använt maktmedel ska han eller hon utan dröjsmål underrätta en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef om detta.

19 §

Maktmedel

En säkerhetsperson får i sin uppgift använda maktmedel som med hänsyn till en persons uppträdande och andra omständigheter kan anses försvarbara, om det behövs för att säkerhetskontrollera eller kroppsvisitera personen, för att frånta personen en förbjuden artikel, för att hindra att person kommer in på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, för att avlägsna personen från området eller från en skyddad persons närhet, för att gripa någon och för att förhindra att en gripen flyr samt för att ingripa i ett obemannat luftfartygs färd eller omhänderta ett obemannat luftfartyg. Försvarbarheten ska bedömas med hänsyn till hur hotfull situationen är och hur farligt motståndet är samt andra omständigheter som inverkar på en samlad bedömning av situationen. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889).

Maktmedelsredskap som säkerhetspersoner får använda är gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen (1/1998) samt handbojor, högst 70 cm långa batonger, teleskopbatong, tryckluftsdreven projektilavfyrare och elpistol. Säkerhetspersonerna ska bära maktmedelsredskapen så diskret som möjligt. När en säkerhetsperson använder maktmedel får det ske bara med de redskap som han eller hon fått specifik utbildning för.

De maktmedelsredskap som den som förordnats till en personskyddsuppgift får använda kan dessutom omfatta skjutvapen som avses i 2 § i skjutvapenlagen. Skjutvapen får bäras endast av en säkerhetsperson med skjutvapenutbildning som årligen visar att han eller hon har tillräcklig skicklighet i hanteringen av skjutvapen och tillräcklig skjutskicklighet.

En säkerhetsperson har i tjänsteuppdrag dessutom rätt till nödvärn enligt vad som föreskrivs i 4 kap. 4 § i strafflagen (39/1889). Säkerhetspersonen handlar också då under tjänsteansvar. Vid bedömningen av om nödvärn kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på säkerhetspersonen med beaktande av dennes utbildning och erfarenhet.

Lagmotion LM 22/2025 rd

20 §

Användning av skjutvapen

Skjutvapen får användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten.

Med användning av skjutvapen avses varning om användning av skjutvapen, hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Det betraktas inte som användning av skjutvapen att ta fram och osäkra ett skjutvapen.

Beslut om hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott fattas av riksdagens säkerhetsdirektör eller av en av denne förordnad person i säkerhetspersonalen. Om detta inte är möjligt med beaktande av hur brådskande situationen är, kan den säkerhetsperson som sköter upp-giften besluta om hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Polisen ska underrättas om att skjutvapen har använts.

21 §

Handräckning

På begäran från generalsekreteraren har riksdagens kansli rätt att få handräckning av polisen för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen.

22 §

Närmare föreskrifter

Kanslikommissionen får utfärda närmare föreskrifter om hur den verksamhet som avses i denna lag ska ordnas i praktiken, om tekniska detaljer och om den utbildning inom säkerhetsbranschen som krävs för uppgifter enligt denna lag och om tjänstedräkt för säkerhetspersoner.

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2025.

Genom denna lag upphävs lagen om säkerhetsskydd i riksdagen (364/2008).

Den som med stöd av den lag som upphävs förordnats till säkerhetskontrollör får utöva de befogenheter som i denna lag föreskrivs för säkerhetspersoner utan ett förordnande enligt 4 §.

Lagmotion LM 22/2025 rd

Helsingfors 25.9.2025

Jukka Kopra saml
Jani Mäkelä saf
Tytti Tuppurainen sd
Antti Kurvinen cent
Inka Hopsu gröna
Aino-Kaisa Pekonen vänst
Otto Andersson sv
Peter Östman kd
Harry Harkimo liik
Timo Vornanen tv